

Salon Literacki Biblioteki Kraków zaprasza!

Po kilkumiesięcznej nieobecności spowodowanej przeciągającym się remontem wracamy ze spotkaniami w cyklu Salon Literacki Biblioteki Kraków do Sali Fontany „Pod Gruszkę”! Niestety to jeszcze nie koniec odświeżania zabytkowego pomieszczenia. Czekają nas w przyszłości kolejny etap prac konserwatorskich. Skupmy się jednak na wydarzeniach, jakie przygotowujemy dla Państwa w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”. Pierwsze – poremontowe spotkanie w Salonie Literackim Biblioteki Kraków odbyło się już w listopadzie. Gościliśmy wówczas (23 listopada) panią Monikę Piątkowską, która opowiadała o swej pracy nad książką biograficzną poświęconą Bolesławowi Prusowi zatytułowaną

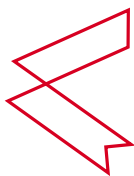
„Prus. Śledztwo biograficzne” edytowaną przez krakowskie Wydawnictwo Znak. Świętowaliśmy też jubileusz 50-lecia pracy literackiej z Markiem Sołtysikiem (30 listopada), o którego twórczości opowiadał Włodzimierz Jurasz. Spotkanie z dostojnym jubilatą odbyło się na kanwie jego ostatniej książki „Bestia znad rzeki” wydanej przez warszawskie Wydawnictwo Rytm.

W grudniu zapraszamy na spotkania z Michałem Witkowskim, znanym polskim pisarzem, którego książki zostały też adaptowane na potrzeby teatralne (np. „Lubiewo” w krakowskim Teatrze Nowym). Podczas spotkania 7 grudnia zachęcał będzie do najnowszej swej książki „Wymazane”, edytowanej przez Wydawnictwo Znak. Ko-

lejnym gościem będzie Piotr Tymiński, który 14 grudnia opowiadać będzie o swej książce „Wołyń. Bez litości”. Temat tej powieści, dramat Polaków na Kresach w czasie II wojny światowej, jest bolesny tym bardziej, że oparty na faktach. Takiej książki nie możemy pominąć w swych lekturach. A na progu Świąt Bożego Narodzenia – 21 grudnia – zapraszamy do Salonu Literackiego Biblioteki Kraków na krakowską opowieść wigilijną krakusów z krwi i kości, braci Andrzeja i Michała Koziołów. O szczegółach spotkań grudniowych, nie tylko Salonu Literackiego Biblioteki Kraków, dowiedzą się Państwo na stronach z informacjami o działalności całej Biblioteki Kraków. Serdecznie zapraszamy!

(JMP)

Krakowska Książka Miesiąca

Krakowska Książka Miesiąca

Józefa Hennelowa, *Coraz bliżej albo coraz mniej*, Wydawnictwo Znak

Na wręczenie nagrody i spotkanie z autorką zapraszamy 5 grudnia o godz. 18.00 do Czytelni Filii 21 Biblioteki Kraków przy ul. Królewskiej 59 w Krakowie. Spotkanie poprowadzi Marta Szostkiewicz.

O książce

Nazwisko pani Józefy Hennelowej łączone jest często z terminem „Kościół otwarty” – pisze we wstępie do książki bp Grzegorz Ryś. – *Każdy go rozumie inaczej, ale mnie jest bliskie znaczenie, które w swoich pismach nadał mu papież Franciszek. Oznacza ono u niego ni mniej, ni więcej jak „Kościół miłosierdzia”.* Z kart tej

książki płynie właśnie taka wrażliwość i takie miłosierdzie, o którym mówi papież.

W nocie wydawniczej nagrodzonej książki czytamy: *Rozważania zawarte w niniejszym zbiorze charakteryzują paradoksy: precyzja argumentów wyrażona w felietonowej formie, uniwersalność pytań wynikających z bieżących wydarzeń, jasny przekaz ujęty w ramy bogatej polszczyzny. Najważniejszy z paradoksów dotyczy jed-*

nak samej treści prezentowanych tu tekstów. Mówią one o byciu w Kościele i byciu częścią narodu, co wbrew dominującym trendom dla Autorki jest równoznaczne z ciągłym stawianiem elementarnych pytań, kwestionowaniem konwenansów i stereotypów. W tej książce Józefa Hennelowa jawi się nam, jako jedna z najprzenikliwszych obserwatorek życia w Polsce XXI wieku.

Drodzy Czytelnicy

Nawet się nie obejrzelśmy, jak znów zaskoczył nas grudzień. Wokół coraz większa krzątania, radio nadaje melodie z dzwoneczkami, telewizyjne reklamy nakłaniają do świątecznych zakupów, a miasto stroi się w światła i błyskotki. Nawet największym twardzielom trudno oprzeć się tej atmosferze i nie ulec przedświątecznej gorączce. Mam nadzieję, że na liście zakupów i najważniejszych spraw do załatwienia nie zabraknie pozycji: *wizyta w bibliotece* lub *wybór książek na święta*.

W Bibliotece też wzmożony ruch. Przygotowujemy dla Państwa nowości, które zakupiliśmy z dotacji Biblioteki Narodowej w ramach Programu Wieloletniego „Narodowy Program Rozwoju Czytelnictwa”. Biblioteka otrzymała środki w wysokości ponad 186 tysięcy złotych, dzięki którym na półki trafiło 7500 woluminów. Bibliotekarze z wielką starannością wybierali książki i audiobooki dla dorosłych, młodzieży oraz dzieci, także tych najmłodszych. Na pewno nie zabraknie bestsellerych powieści, reportaży, ciekawych biografii, tomików poezji.

W przedświątecznych przygotowaniach mogą Państwu towarzyszyć audiobooki, które zyskują coraz większą popularność. W dobie kultury obrazu książka mówiona jest wspaniałym treningiem koncentracji i wyobraźni, a także sposobem na powrót do tradycji wspólnego czytania w rodzinnym gronie. W bardzo długie grudniowe wieczory proponuję włączyć płytę i wspólnie z najbliższymi wyruszyć w cudowną „podróż” w nieznaną sferę, na spotkanie z ciekawymi ludźmi.

Nie tylko książki będą czekały na Państwa w Bibliotece Kraków. Na grudzień przygotowaliśmy bardzo bogaty program kulturalny, m.in. prelekcje, wykłady i opowieści na temat polskich tradycji bożonarodzeniowych, warsztaty tworzenia kartek świątecznych i ozdób choinkowych, spotkania autorskie, wernisaże wystaw.

Zapraszam do lektury i odwiedzania Biblioteki

Izabela Ronkiewicz-Brağiel

Życzenia radosnych Świąt
Bożego Narodzenia, w gronie
Rodziny i Bliskich oraz
pomyślności w Nowym Roku!

Biblioteka Kraków

Poczuć magię świąt, czyli Boże Narodzenie po krakowsku

Jest w moim kraju zwyczaj, że w dzień wigilijny, przy wejściu pierwszej gwiazdy wieczornej na niebie, ludzie gniazda wspólnego łamią chleb biblijny, najkłiwsze przekazując uczucia w tym chlebie – tak pisał o tym szczególnym momencie w roku Cyprian Kamieński. Czekamy na ten ważny dzień chyba wszyscy, bowiem Święta Bożego Narodzenia to czas wyjątkowy i niepowtarzalny. Wiąże się z bogactwem różnych tradycji i zwyczajów nie tylko w Polsce, ale praktycznie na całym świecie.

W Polsce, kraju w dużej mierze jednolitym kulturowo, większość obrzędów i tradycji bożonarodzeniowych wygląda podobnie, jednak Kraków posiada swoje, nieco odrębne i charakterystyczne dla naszego regionu, obyczaje świąteczne. Kraków to miasto historii, dlatego rozmaite, stare i nowe, tradycje bożonarodzeniowe są tu ciągle żywe i pielęgnowane ze szczególną troską.

Trudno sobie wyobrazić Święta Bożego Narodzenia bez wspólnej rodzinnej wigilii, łamania się opłatkiem, czy też śpiewania kołęd. W każdym domu nie powinno zabraknąć suto zastawionego świątecznego stołu, przykrytego białym obrusem, pod którym ukryto sianko. Przede wszystkim nie można zapomnieć o pozostawieniu dodatkowego nakrycia dla zblakowanego wędrownika.

To właśnie w Krakowie od ponad 20 lat na Rynku Głównym odbywa się wyjątkowa wigilijna. Wieczera, na którą zaproszeni są wszyscy krakowianie, przede wszystkim osoby ubogie, samotne, chore i potrzebujące. Przybyli z Krakowa i okolic dzielą się opłatkiem, wspólnie śpiewają kołędy, słuchają pastorałek, a filantrop i restaurator – Jan Kościuszko – zaprasza na wigilijny czerwony barszcz, pierogi, a także postny bigos oraz karpia. Duży wpływ na świąteczne menu w Krakowie ma również tradycyjna kuchnia galicyjska, będąca mieszaniną kuchni aż czterech narodowości.

Bardzo ważną częścią krakowskiej bożonarodzeniowej tradycji jest uroczysta msza święta zwana pasterką, odprowadzana o północy w Katedrze Wawelskiej z 24 na 25 grudnia.

W niemal każdym domu, śpiewana jest ulubiona pastorałka Jana Pawła II *Oj, maluśki, maluśki*, która wg znawcy Krakowa red. Leszka Mazana jest utworem bardzo krakowskim, powstałym w czasach Młodej Polski.

Barwnie udekorowane ulice, chinki skrzące się świąteczkami w wielu miejscach miasta, pierwsze przygotowania do tradycyjnego świątecznego kiermaszu na Rynku Głównym – już od listopada zapowiadają radosny bożonarodzeniowy czas.

Od początku grudnia najpopularniejszym i jednym z najstarszych znaków nadchodzącego Bożego Narodzenia są bajecznie kolorowe, niepowtarzalne, budzące głęboki podziw dla kunsztu ich twórców, krakowskie szopki. Najbardziej znane i najciekawsze są te, których architekturę wzorowano na zabytkowych budowlach Krakowa. To właśnie przede wszystkim w krakowskiej szopce pojawiają się postacie historyczne związane z dziejami Polski oraz licznymi legendami.

Niedawno zmarła wybitna artystka Anna Szałapak, etnograf i antropolog, przez lata organizująca konkurs na Najpiękniejszą Szopkę Krakowską. Tak pisała o tych małych arcydziełach ludzkich rąk: *Jest w nich krakowski duch i urok, ale także ciepło i nadzieja, jaką daje Boże Narodzenie.*

Niezmiennie od dawien dawna najmłodszych mieszkańców miasta oraz turystów odwiedzających w okresie bożonarodzeniowym Kraków urzeka wyjątkowa ruchoma szopka w małym Kościele OO. Kapucynów przy ul. Loretańskiej.

Jest też w Krakowie jeszcze zupełnie inna szopka, żywa, będąca inscenizacją narodzenia Jezusa. Od lat przyciąga tłumy przed Kościół OO. Franciszkanów i już chyba na stałe wpisała się w krakowskie obchody bożonarodzeniowego święta.

Wspomniane wcześniej tradycje przeplatają się z licznymi legendami i opowieściami. Jedną z najbardziej znanych i pięknych jest historia opowiadająca o tym, iż w wigilijną noc, gdy wszyscy poddajemy się świątecznemu nastrojowi, z zaczarowanej komnaty położonej na Wawelu wylaniają się polscy królowie, których przywołuje głos rozlegającego się Dzwonu Zygmunta.

Boże Narodzenie na całym świecie to przede wszystkim czas życzeń i dobrych intencji. A jak wedle zwyczaju krakowianie składają sobie życzenia? I tu ciekawostka: oprócz ciepłych i serdecznych słów nie może zabraknąć uścisku ręki i koniecznie pocałunku – dwa razy w lewy policzek, raz w prawy! Co ciekawe, zwyczaj potrójnego pocałunku pochodzi z wczesnego średniowiecza, a przywędrował do nas z Włoch. Pierwszy całus oznacza życzenie szczęścia, drugi zdrowia, a trzeci ma być spełnieniem życzeń.

I tego sobie nawzajem z całego serca na co dzień życzymy nie tylko w ten piękny i mimo chłodu za oknem, bardzo ciepły i pogodny bożonarodzeniowy czas. Czerpmy ze świąt niezwykłą atmosferę, zapominając o szarej codzienności, wzruszając się każdą wspólnie spędzoną chwilą.

**Małgorzata
Czerwiec-Dzierżymirska**

Filia nr 2 ul. Krakowska 29

 Biblioteka
Kraków

Filia nr 2 działa w zabytkowej kamienicy dawnego Zajazdu Kazimierskiego przy ulicy Krakowskiej 29, która w przyszłości będzie główną siedzibą Biblioteki Kraków. Jednak jej losy nie zawsze związane były z malowniczym Kazimierzem.

Pierwotnie wchodziła w skład Miejskiej Biblioteki Publicznej jako Filia nr 31. Działalność rozpoczęła 13 marca 1963 r. przy ulicy Krupniczej 9, gdzie wcześniej mieściła się Biblioteka Caritasu, od której otrzymała ok. 3000 woluminów. W dniu otwarcia księgozbiór liczył blisko 5000 pozycji książkowych z różnych dziedzin wiedzy. O randze i kształcie biblioteki zdecydował ówczesny dyrektor MBP dr Józef Korpała. Miał znamienity wpływ nie tylko na rozwój placówki, ale także przyczynił się do wzrostu zainteresowania literaturą. Organizował liczne działania na rzecz propagowania czytelnictwa wśród dzieci i dorosłych.

walki włączyli się: prof. dr hab. Jacek Wojciechowski, dyrektor Józef Zajac oraz Koło Przyjaciół Biblioteki. Ostatecznie ich działania zakończyły się sukcesem.

W 1994 roku powstała Śródmiejska Biblioteka Publiczna, której dyrektorem została Krystyna Philipp. Wtedy biblioteka, jako Filia nr 8, została przeniesiona do budynku Polskiego Czerwonego Krzyża przy ulicy Studenckiej 19.

We wrześniu 2014 r. Filia nr 8 Śródmiejskiej Biblioteki Publicznej w Krakowie pod zwierzchnictwem dyrektora Jadwigi Wiatr została przeniesiona do kamienicy przy ulicy Krakowskiej 29, gdzie znajduje się do dziś. W styczniu 2017 r. stała się częścią Biblioteki Kraków, największej obecnie w Polsce biblioteki samorządowej, otrzymując numer 2.

Dzisiejsza Filia 2 odznacza się nie tylko bogatą historią, ale także obfitym i różnorodnym księgozbiorem,

Spotkanie z Lidją Bąk, przewodniczką krakowskim (archiwum Biblioteki Kraków)

Z biegiem lat zbiór książek był stale uzupełniany o nowości wydawnicze. Główną formą popularyzacji literatury były urządzone imprezy biblioteczne, wystawy, spotkania z artystami i podróżnikami. Wśród gości filii wymienić należy Władysława Brodnickiego, Karola Bunscha czy Stefana Otwinowskiego. Zupełnie inny wymiar miały wówczas imprezy z podróży dokumentowane często przezroczkami i zdjęciami z udziałem Jerzego Krasickiego. Ogromną popularnością cieszyło się wówczas Koło Przyjaciół Biblioteki, którego początki sięgają 1965 roku. Do grona najbardziej inspirujących czytelników zaliczali się członkowie Związku Literatów Polskich, m.in. Hanna Mortkowicz-Olczakowa, Halina Poświatowska czy Stanisław Wyspiański (syn). Na kartach historii Filii nr 31 niezwykle dramatycznie zapisał się rok 1992. Właściciel kamienicy wypowiedział Bibliotece umowę najmu i zażądał natychmiastowego opuszczenia lokalu. Akt ten wywołał ogromny sprzeciw okolicznych mieszkańców. Rozpoczęły się protesty i starania mające na celu ocalenie biblioteki. Do

który na przestrzeni lat stale poszerzał się o nowe, rzadkie pozycje (Kącik Bibliofila z unikatowymi wydaniem). Każdy czytelnik znajdzie tutaj coś dla siebie. Biblioteka ma oddział dla dzieci i młodzieży liczący 5 tys. pozycji i kącik dla najmłodszych.

Filia wyposażona jest w nowoczesną czytelnię liczącą kilka stanowisk komputerowych. Wielokrotnie placówka otrzymała tytuł „Miejsce Przyjazne Seniorom” oraz „Miejsce Przyjazne Maluchom”.

Jednym z ważniejszych wydarzeń kulturalnych są spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki. Każdorazowo przyciągają liczne grono miłośników literatury. Spotkania niejednokrotnie uświetniali swoją obecnością m.in.: Hugo Bader, Anna Janko, Ruta Sepetyś, Marcin Wrona, Anna Onichimowska, Beata Ostrowicka, Ewa Stadtmüller oraz Wojciech Widłak.

Wyjątkowym wydarzeniem były zajęcia z zakresu retoryki prowadzone przez wybitnego językoznawcę Michała Rusinka dla uczniów gimnazjum.

W Filii odbywają się edukacyjne prelekcje dla dzieci i młodzieży. ▶

Diabeł w Warszawie

Nigdy wcześniej nie czytałam książki Marii Nurowskiej. Nie przepadam za nurtem tzw. prozy kobiecej – nie przez wzgląd na wysublimowany gust i czytelnicze ambicje, ale na niską tolerancję kiczowatych dialogów i czarno-białych postaci w książkach tego typu. Ze wstydem przyznaję się: błędziłam. Przeczytałam najnowszą książkę Marii Nurowskiej i już sięgam po jej starsze powieści. *Dziesięć godzin*, czyli ta ostatnia, jest literackim weto autorki wobec obecnej sytuacji politycznej. Na okładce Wydawca umieścił jej wypowiedź: *Ta książka zrodziła się z mojej niezgody na to, co się dzieje wokół mnie, i przekonania, że nie można milczeć.*

Powieść jest nawiązaniem do *Mistrza i Małgorzaty* Michała Bułhakowa. Nawet bohaterowie są ci sami: Woland, Asaselolo, Behemot, Fagot. Tym razem przybywają jednak nie na Patriarsze Prudy w Moskwie, w ateistycznym Związku Radzieckim, lecz do Warszawy, w katolickiej Polsce. Podobnie jak u Bułhakowa – fabuła książki Nurowskiej zbudowana jest na frapujących paradoksach. W Moskwie Szatan stał na straży fundamentów chrześcijaństwa. Tutaj, w katolickim kraju, wysłannicy z piekła mają na celu obalenie obecnego rządu, ponieważ działający (rzekomo) w imię katolickich wartości politycy zapominają o przyzwoitości. I znów aktualny staje się cytat z *Fausta* J.W. Goethego: *Jam częścią tej siły, która wiecznie zła pragnąc, wiecznie czyni dobro.*

W *Dziesięciu godzinach* co krok znajdziemy przykłady surrealizmu i absurdalnego humoru, jakby żywcem wzięte z książki Bułhakowa. Najwyraźniej widać je w opisach dywersyjnej działalności Asasella. Pojawiają się wyraźne odnośniki do osób piastujących współcześnie najważniejsze funkcje w Rzeczypospolitej, które stawiane są w tak zabawnych sytuacjach, iż podczas czytania trudno powstrzymać się od śmiechu.

Jakby dla przeciwwagi, na tle polityki, katastrofy lotniczej nad Smoleńskiem, wycinki lasów, czarnych parasolek itd., jak promień światła w tunelu rysuje się nie mniej ważny wątek powieści: historia Małgorzaty. Bohaterka jest sędzią i w całej szatańskiej intrydze odgrywa istotną rolę. Wzorem Bułhakowa – wraz z Małgorzatą pojawia się Mistrz. I miłość, która – tak jak czasem w życiu

bywa – przychodzi późno, wydarzyć się nie powinna i dlatego właśnie się wydarza. Opozycjonistów „literatury kobiecej” mogą kluć w oczy opisy rozkwitającego uczucia, ale koniec końców prawdopodobnie przynajmniej mi rację – jest to wątek potrzebny. Odrobina lukru w morzu groteskowej goryczy.

Powieść – traktowana zupełnie na serio – nie wszystkim się spodoba, ale też nie takie jest jej zadanie. Nurowska, oddając czytelnikowi tę książkę, rozkłada ją przed nim jak czarny parasol. Jak dobrze wiemy – gusta i poglądy są różne. Niektórzy z nas wolą kolorowe parasole.

Maria Mazur-Prokopiuk

Nurowska M., *Dziesięć godzin*, Warszawa: Prószyński i Spółka, 2017.

► Podejmowana jest współpraca ze Szkołami Podstawowymi nr 16, 22, Szkołą Podstawową nr 160 Zgromadzenia Sióstr Augustianek, Gimnazjum nr 1, przedszkolami ss. Urszulanek, Augustianek i VI LO oraz szkołami muzycznymi przy ul. Józefińskiej i Basztowej.

Organizowane są wieczory poetyckie, konkursy literackie oraz zajęcia teatralne z profesjonalnymi aktorami m.in. Teatru „Groteska”, Teatru Krak-Art.

Pracownicy Filii nr 2 każdego roku ku uciesze najmłodszych czytelników wcielają się w bajkowe lub historyczne postacie, prezentując swoje aktorskie talenty w formie tematycznych teatryków sylwestrowych.

Spektakl „O smoku Wawelskim” zyskał ogromne uznanie wśród publiczności.

Natomiast przedstawienie „Kiedy Ziemowit miał siedem lat” zebrało wiele pozytywnych recenzji.

Każdego roku w maju organizowane są konsultacje dla maturzystów, którzy potrzebują wsparcia przed czekającymi ich egzaminami. Filia nastawiona jest na pracę z różnymi grupami czytelników.

Pracownicy aktywnie uczestniczą w szkoleniach, dzięki czemu są w stanie sprostać każdemu wyzwaniu. Serdecznie zapraszamy wszystkich miłośników literatury i nie tylko do odwiedzania biblioteki i korzystania z oferty

Biblioteka to skarbnica lekarstw duszy. Ozymandias

**Renata Kruczek
Agnieszka Surówka
Katarzyna Wójtowicz**

Kalendarium imprez

Spotkania w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”

ul. Szczepańska 1

► 1 grudnia

Premiera filmu *Oblicza autonomicznego Krakowa. Czas prezydenta: Mikołaj Zyplikiewicz* – godz. 17.00

Scenariusz i reżyseria – Julian Rachwał

Zrealizowany we współpracy z TVP Kraków film *Oblicza autonomicznego Krakowa. Czas prezydenta: Mikołaj Zyplikiewicz* wpisuje się w szereg dotychczas zrealizowanych obrazów poświęconych „krakowskiemu XIX wiekowi”. Ukazuje on obraz miasta w czasach prezydenta Mikołaja Zyplikiewicza, a była to przecież epoka barwna i dynamiczna. Autor filmu Julian Rachwał jest publicystą związanym z krakowskim ośrodkiem TVP. Znany jest jako twórca programów telewizyjnych, reportaży i filmów dokumentalnych o tematyce turystycznej, kulturalnej, historycznej oraz samorządowej. Należy do Górskiego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, co powoduje, że jego filmy o górach nabierają zupełnie innej wymowy.

► 4 grudnia

Promocja książki Krystyny Zbijewskiej *Orzeł w kurniku. Z życia Stanisława Wyspiańskiego* – godz. 17.00

Krystyna Zbijewska (1920–2009), znana krakowska dziennikarka i animatorka życia teatralnego w Krakowie. Fragment książki publikujemy na s. 15.

► 5 grudnia

Spotkanie Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich – godz. 17.30

Dr Karolina Grodziska, *Zapomniani lwowscy dziennikarze – Jan Zahradnik i Michalina Grekowicz-Hausnerowa*

Karolina Grodziska jest dyrektorem Biblioteki PAN i PAU, od lat zajmuje się Krakowem i Lwowem. Jest autorką wielu ważnych publikacji dotyczących tych miast – *Gdzie miasto zaczarowane. Księga cytatów o Krakowie i Miasto jak brylant. Księga cytatów o Lwowie*. W ostatnich latach przedstawiła czytelnikom sylwetkę przedwcześnie zmarłego poety i dziennikarza Jana Zahradnika (1904–1929), który zasłynął z codziennych poetyckich komentarzy na łamach *Lwowskiego „Słowa Polskiego”*, wydając książkę *Jan Zahradnik: Lwowskie wiersze*. Dzięki niej ukazała się też książka Michaliny Grekowicz-Hausnerowej (1891–1967), która w swych wspomnieniach *Chleb dziennikarski ma smak rozmaity... Wspomnienia* (Kraków 2017) opisuje okres dziennikarskiej pracy we Lwowie poczynając od lat I wojny światowej po okres emigracji po II wojnie światowej.

► 6 grudnia

Książka dla wymagających na półkach księgarskich – godz. 18.00

Spotkanie odbywające się w ramach *Dni Książki dla Wymagających* organizowanych przez Księgarnię Akademicką Sp. z o.o. Dni mają na celu popularyzację publikacji niszowych – od książek naukowych i specjalistycznych po regionalistyczne oraz artystyczne. Tego rodzaju wydawnictwa często nie mogą zaistnieć na rynku i w dystrybucji ze względu na dużą konkurencję wysokonakładowych oraz głośno promowanych tytułów. Tym razem porozmawiamy o obecności takiej literatury w polskich księgarniach, zwłaszcza małych i niezależnych.

► 7 grudnia

Salon Literacki Biblioteki Kraków – godz. 18.00

Michał Witkowski

Wymazane

Wymazane, to miasteczko na Dzikim Wschodzie, położone między Lasem, w którym Rosną Same Trujaki, a parkingiem dla TIR-ów Tijuana. Kilka bloków postawionych na bagnach – w próżni. W tej scenerii zapelnionej całą galerią oryginałów rozgrywa się przewrotny romans, harlequin à rebours. Wszystko odbywa się tu na odwrot niż w klasycznej historii miłosnej. Pięknego Damiana fascynują jedynie ciała stare, grube i poroziągane, a królowa pieczarek Alexis ma wobec niego podstępny plan. Historia pęcznieje od żądz i emocji. Zapomnijcie o Lubiewie, witajcie w Wymazanym! Michał Witkowski – enfant terrible polskiej literatury. Laureat Paszportu Polityki, Nagrody Literackiej Gdynia, był trzykrotnie nominowany do nagrody Nike, finalista Angelusa oraz Nike. Jego książki tłumaczono na ponad trzydzieści języków.

► 8 grudnia

Biber, Chopin, Paderewski – godz. 18.00

Wykonawcy: Monika Makowska – skrzypce, Sławomir Cierpiak – fortepian, Stefan Łabanowski – fortepian

► 11 grudnia

Promocja najnowszej książki poetyckiej Agnieszki Zięby *Linie papilarne* – godz. 19.30

Wydawnictwo Signo i Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką” Biblioteka Kraków

Recytacja: Agnieszka Zięba

Oprawa muzyczna: Barbara Leśniak – fortepian i wokół

Słowo krytyczne: Michał Piętniewicz

Prowadzenie: Magdalena Węgrzynowicz-Plichta

Agnieszka Zięba mieszka w Myślenicach, jest absolwentką Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. Zadebiutowała na łamach „Gazety Myślenickiej”. W 2013 roku wydała debiutancki tomik poezji *Ocalić anioły*. Poeta jest laureatką Turnieju Jednego Wiersza o Myślenicki Laur (2007 rok – II miejsce, 2009 rok – I miejsce), a także Powiatowego Konkursu *Młody Poeta* im. Elżbiety Guśpiel (2011 rok – I miejsce, 2012 rok – III miejsce, 2013 rok – II miejsce). Nagrodzona również w kategorii utworów autorskich w V Konkursie Piosenki Turystycznej i Poezji Śpiewanej Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie. W 2013 roku otrzymała wyróżnienie wójta gminy Tokarnia. Od kilku lat pisze artykuły o kulturze dla lokalnego miesięcznika „Sedno”. Od 2009 roku należy do Myślenickiej Grupy Literackiej Tilia. Uwielbia książki, teatr, muzykę Mozarta i psy.

► 12 grudnia

Spotkanie opłatkowe Krakowskiego Oddziału Związku Literatów Polskich – godz. 18.00

W uroczystej atmosferze krakowscy literaci związani z ZLP czytać będą poezje o tematyce świąt Bożego Narodzenia i noworocznej.

► 13 grudnia

Kawiarenka Nowych Mediów – godz. 16.00
Stowarzyszenie Dziennikarzy Polskich

Spotkanie młodych dziennikarzy zafascynowanych nowymi formami wypowiedzi dziennikarskiej. W programie: referaty zaproszonych gości i panel dyskusyjny.

► 14 grudnia

Salon Literacki Biblioteki Kraków – godz. 18.00

Piotr Tymiński

Wołyń. Bez litości

W książce znajdują się wydarzenia, które przedstawiają politykę niemieckich okupantów, bezduszość ukraińskich nacjonalistów i fałszywość sowieckich partyzantów. Akcja ma miejsce w roku 1943 – gdy na Wołyniu dochodzi do eksterminacji Polaków. Powieść oparta jest na wydarzeniach autentycznych. Piotr Tymiński jest absolwentem historii kultury na Uniwersytecie Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie w dziedzinie mniejszości narodowych w Polsce. W 2017 roku wydał debiutancką powieść historyczną opartą na zdarzeniach autentycznych *Wołyń. Bez litości*.

► 15 grudnia

Spotkanie z dr. Pawłem Rojkiem, autorem książki *Liturgia dziejów*.

Jan Paweł II i mesjanizm – godz. 18.00

Prowadzenie spotkania: dr Stanisław Dziedzic

Grzegorz Górny, twórca pisma „Fronda”, o książce Pawła Rojka *Liturgia dziejów. Jan Paweł II i mesjanizm* pisak: *Polski mesjanizm jest kluczem do zrozumienia dzieła Jana Pawła II. Nie da się właściwie pojąć papieskiej teologii historii, teologii cierpienia i teologii narodu bez kontekstu polskiej myśli romantycznej. Nauczanie Jana Pawła II jest przy tym finalną postacią naszego mesjanizmu, dzięki czemu samo stanowi klucz do jego właściwego odczytania. Paweł Rojek sytuuje Jana Pawła II w długim pochodzie polskich mesjanistów, który nie utknął gdzieś w historii, lecz – ku przerażeniu Marii Janion – ciągnie się nadal przez nasze życie, porywając za sobą wciąż nowe pokolenia.*

Autor książki, dr Paweł Rojek, jest filozofem i socjologiem, pracownikiem Instytutu Filozofii Uniwersytetu Jagiellońskiego, był redaktorem naczelnym kwartalnika „Pressje”, związany jest z Klubem Jagiellońskim. Rozmowę z autorem poprowadzi dr Stanisław Dziedzic – dyrektor Biblioteki Kraków, znawca literackiej działalności Jana Pawła II, autor ważnej w tej dziedzinie książki *Romantyk Boży*.

► 16 grudnia

Koncert świąteczny w wykonaniu uczniów – godz. 12.00

W atmosferze zbliżających się świąt Bożego Narodzenia koncert w wykonaniu dzieci z Centrum Działań Artystycznych Towarzystwa Muzycznego w Krakowie – uczniowie z klasy Elżbiety Ptak (fortepian).

Polecamy dorosłym

(NIE)PRZYSIADALNY

W październiku nakładem Wydawnictwa Literackiego na rynku księgarskim ukazała się książka, która wzbudziła spore zainteresowanie mediów, krytyki i czytelników. Mowa tu o – napisanej w formie wywiadu-rzeczki przeprowadzonego z Marcinem Świetlickim przez dziennikarza specjalizującego się w tematyce muzycznej, obecnie redaktora naczelnego magazynu „Playboy” Rafała Księżyka – autobiografii poety: *Nieprzysiadalność*.

Tytuł, będący poetyckim neologizmem, odwołuje się do jednego z najbardziej znanych wierszy Świetlickiego, będącego sugestywnym opisem wieczoru spędzonego w jednym z krakowskich lokali w towarzystwie innego znanego literata kryjącego się w tekście pod inicjałami J.P.

Nieprzysiadalność to ponad 500 stron tekstu i około 100 czarno-białych fotografii dokumentujących drogę życiową i artystyczną lidera zespołu „Świetliki”. Dzieciństwo spędzone na Lubelszczyźnie, czasy studenckie i pobyt w Ludowym Wojsku Polskim; debiut

w legendarnym „bruLionie”, zaistnienie na scenie literackiej i muzycznej, romanse... Wzloty i upadki uważanego za jednego z nielicznych, naprawdę niezależnych ludzi pióra w Polsce.

Zwraca uwagę przede wszystkim – wyzuta z nadmiernego ekshibicjonizmu – szczerść wypowiedzi, bez patetyzmu, ale i nadmiernej (często udawanej) skromności.

Zatem, zamiast parafrazować Gombrowiczowskie stwierdzenie, że „Świetlicki wielkim poetą jest”, warto zadać sobie pytanie, na czym polega oryginalność prawdopodobnie najlepszego polskiego poety średniego pokolenia.

Przed wszystkim debiutujący praktycznie po trzydziestce Świetlicki łączy perfekcję językową z punkowym temperamentem. Pokłosiem tego stała się nietypowa jeszcze w tym okresie prezentacja swoich wierszy. Ubrany na czarno poeta wykrzykuje je ze sceny – przy akompaniamencie rockowego zespołu – paląc przy tym papierosa za papierosem, syjąc żartami i wchodząc w szczególną interakcję z publicznością.

Poza sceną wciąż zaskakuje media kontrowersyjnymi wypowiedziami, w których nie oszczędza ani polityków (niezależnie od ich opcji), ani kolegów-artystów czy literatów. Szerokim echem odbiła się w środowisku nie tylko pisarskim odmowa przyjęcia Paszportu Polityki, przyznanego mu w 1994 r. Również 20 lat później – mimo swego zdecydowanego sprzeciwu –

otrzymał nominację do Nagrody Literackiej Nike.

Świetlicki to poeta niezwykle często nagradzany. Otrzymał m.in.: Grand Prix na bruLion poetycki im. M.M. Morawskiej (1990), Literacką Nagrodę Promocyjną im. G. Trakla (1991), nagrodę Fundacji Kościelskich za całokształt twórczości (1996), a za powieść kryminalną *Jednaście* Nagrodę Wielkiego Kalibru (2007) i Nagrodę Literacką Gdynia (2009), wreszcie Wrocławską Nagrodę Literacką Silesius (2012) za całokształt twórczości i ponownie Nagrodę Literacką Gdynia (2014) za tom *Jeden*.

Jest autorem 15 tomików poezji, 7 wyborów wierszy, ale też trzech powieści

kryminalnych (*Dwanaście*, *Trzynaście*, *Jednaście*), napisanej wraz z Gają Grzegorzewską i Irkiem Grinem *Orchidei* czy – we współautorstwie z Grzegorzem Dyduchem – powieści krytyczno-satyrycznej *Katecheci i frustraci*.

Również okazałe prezentuje się dorobek płytowy Świetlickiego – 19 krążków nagranych z takimi tuzami polskiej sceny muzycznej, jak: Robert Brylewski, Ry-

szard „Tymon” Tymański, Mikołaj Trzaska, śp. Jacek Olter, Ziut Gralak czy... Bogusław Linda.

Wcielał się i nadal wciela w różne role. Na początku wieku, jako skromny korektor w „Tygodniku Powszechnym” prowadził wraz z Grzegorzem Dyduchem magazyn kulturalny „Pegaz” w TVP. Sprawdził się też jako autor wielu audycji radiowych, zagrał główną rolę w filmie *Małżowina* Wojciecha Smarzowskiego (1997). Jest obecny w podręcznikach szkolnych, a jego wiersze, tłumaczone na wiele języków, analizują autorzy prac magisterskich, biorą na warsztat doktoranci...

Od ponad 35 lat związany z Krakowem. – *Pokochołem to miasto. Wiele rzeczy złych, nieciekawych mi się tu zdarzało, ale ważne, że tu się zdarzały* – wyznaje Rafałowi Księżykowi w *Nieprzysiadalności*.

Wydawałoby się, że opasy wywiad-rzeka stanowi podsumowanie, coś w rodzaju klamry spinającej wybitną, acz różnorodną twórczość i nie mniej ciekawy życiorys. Nic bardziej mylnego... *Wyobrażalem sobie taki moment, kiedy słowa są wykorzystane, wytrawione, moment zakończenia. Będzie wtedy spokoj, ale czy ja chcę tego spokoju? Nie chcę. Nadal jestem młodym pisarzem.*

Janusz Mika

Świetlicki M., Księżyk R., *Nieprzysiadalność*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2017

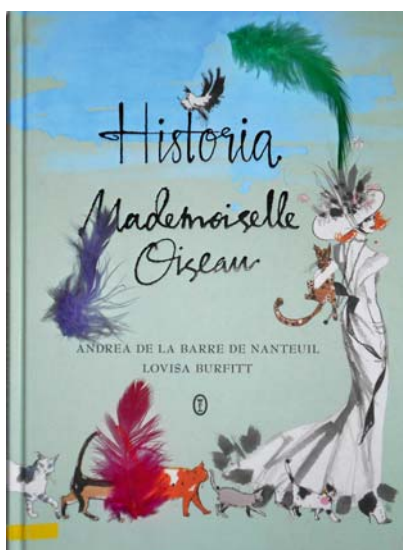

Magiczne chwile z Mademoiselle Oiseau

Pierwsza była ilustracja. Postać Mademoiselle Oiseau pojawiła się najpierw jako motyw na serwisie stołowym, który zaprojektowała szwedzka ilustratorka Lovisa Burfitt. Mademoiselle wzbudzała dużą ciekawość, więc Lovisa Burfitt zaczęła wymyślać jej historię i tak narodził się pomysł na książkę. O współpracy i napisanie opowieści ilustratorka poprosiła Andree de la Barre de Nanteuil. Tak powstała niezwykle książka *Historia Mademoiselle Oiseau*.

W samym sercu Paryża przy Alei Minionych Czasów w starej kamienicy, na piątym piętrze, mieszka dziewięcioletnia dziewczynka Isabella Artriolli. Isabella niczym się nie wyróżnia, nikt jej nie zauważa i w nikim nie wzbudza ciekawości, a jej dusza przepętiona jest pustką i samotnością. W tej samej kamienicy na szóstym piętrze, tuż nad mieszkaniem Isabelli, znajduje się apartament Mademoiselle Oiseau. Pewnego dnia Isabella wracając ze szkoły do domu, przez pomyłkę trafia do mieszkania Mademoiselle. Elegancka i ekscentryczna dama cieszy się z niezapowiedzianej wizyty dziewczynki i prosi o pomoc w szukaniu guzika z panterką. Apartament tajemniczej bohaterki jest niezwykle, pełno w nim kotów i kolorowych ptaków, posiada wiele sekretnych pomieszczeń i basen na dachu. Odnaleziony guzik z panterką wręcza Isabelli, guzik ma tajemną moc, dodaje dziewczynce pewności siebie. Mademoiselle Oiseau codziennie zaskakuje dziewczynkę swoją ekscentrycznością, niezwykłymi pomysłami i ciekawymi opowieściami. W *Historii Mademoiselle Oiseau* przeszłość miesza się z teraźniejszością. Magiczny świat i życie bohaterki intryguje Isabelle, choć czasem przeraża. Niejednokrotnie odnosi wrażenie, że wszystko, co związane jest z Mademoiselle Oiseau, jest takie nierzeczywiste. Dziewczynka nie chce jednak zastanawiać się, co jest prawdą, a co snem. Dzięki tej damie życie Isabelli stało się ciekawe, bogatsze o wiele ekscytujących przygód i wspomnień, a co najważniejsze – dziewczynka odkryła siłę woli. Mademoiselle jest tajemniczą osobą, nikt jej właściwie nie zna, nigdy nie wychodzi z domu. Żyje po swojemu, naginając rzeczywistość do własnych potrzeb i pragnień. Z życia tworzy film, marzenie senne. Jest jak wróżka.

Celem autorek jest promocja wspólnego czytania na głos, książkę dedykują czytelnikom od ośmiu do stu dziesięciu lat. Rzeczywiście jest to bajka zarówno dla dzieci, jak i dorosłych.

Wiele tu skojarzeń z literaturą dziecięcą: apartament Mademoiselle Oiseau, który w niezwykle sposób rozrasta się i mieści w sobie coraz to więcej pokoi i pomieszczeń, harmonijkowe schodki, które prowadzą na stryszek, szuflady pełne stylowych i niezwykłych przedmiotów przywodzą na myśl scenierię *Alicji w Krainie Czarów* Lewisa Carolla; guzik z panterką to skojarzenie z magicznym koralikiem z *Karolci*, a ekscentryczna Mademoiselle przypomina bohaterki *Babci na Jabłoni* Miry Lobe czy *Marry Poppins* P.L. Travers. Magiczny Paryż, który jest tłem dla *Historii Mademoiselle Oiseau*, oraz postać Isabelli to z kolei skojarzenie z filmem Jeana-Pierrea Jeuneta *Amelia*. Dorosły czytelnik odnajdzie tu wiele inspiracji zaczerpniętych z mody, literatury czy muzyki minionych lat, zwłaszcza szalonych lat trzydziestych XX wieku. Wielce wymowne jest pojawienie się w *Historii Mademoiselle Oiseau* książki *Portret Doriany Gray* Oscara Wilde'a.

Ilustracje są ekscentryczne, jak sama bohaterka. Kreska Lovisy Burfitt jest ostra i wyrazista. Obrazki narysowane są tuszem lub namalowane farbą. Ilustratorka pracuje w branży modowej, co odzwiercudla się w jej ilustracjach, które wyglądają jak szkicownik projektanta mody. Tekst i ilustracje przeplatają się swobodnie, autorki książki dają sobie wiele swobody, ich motywem przewodnim jest wolność i magia bez granic.

Historia Mademoiselle Oiseau jest jak szkatułka pełna niezwykłych rzeczy, do której wciąż i wciąż chce się wracać.

Maria Twardowska-Hadyniak

La Barre de Nanteuil A. de, Burfitt L., *Historia Mademoiselle Oiseau*, Kraków: Wydawnictwo Literackie, 2017

► 18 grudnia

Koncert *Święta Bożego Narodzenia we Lwowie* – godz. 12.00

W programie przewidziano wykonanie kolęd lwowskich oraz wspomnienie zwyczajów świątecznych w polskim Lwowie. Wystąpią: Magdalena Sowa, Irena Paprocka, zespół *Chawira*, Franciszek Makuch, Dorota Helbin, Mateusz Dudek. Wstęp z zaproszeniami.

Wejściówki można odbierać w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”.

► 19 grudnia

Gore gwiazda Jezusowi – godz. 18.00

Wykonawcy: Irena Urbańska – słowo, Jaga Wrońska – śpiew, Jacek Bylica – fortepian.

Koncert kolęd, pastorałek i pieśni w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką” prowadzony przez Irenę Urbańską – artystkę muzyka, absolwentkę Akademii Muzycznej w Krakowie w zakresie śpiewu solowego. Jest laureatką wielu nagród i odznaczeń, m.in. Orderu Komisji Edukacji Narodowej, medalu Komitetu Opieki nad Majdankiem, złotego medalu Zasłużonego Działacza Kultury i przyznanej przez Prezydenta Miasta Krakowa odznaki Honoris Gratia.

Podczas koncertu zaprezentowana zostanie poezja związana z okresem Bożego Narodzenia. Wśród utworów pojawiają się dzieła m.in. Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego, Teofila Lenartowicza, Czesława Miłosza, Juliana Tuwima.

► 20 grudnia

Krakowska Witryna Fotograficzna. Najlepsze zdjęcia listopada – godz. 18.00

Prowadzenie: Marek Lasyk

Krakowska Witryna Fotograficzna jest inicjatywą fotoreporterów prasowych z terenu Krakowa. Zdjęcia publikują nie tylko na łamach prasy, ale także na blogu www.krakowskawitrynafotograficzna.blogspot.com, który jest odwzorowaniem Witryny umieszczonej przy pl. Wszystkich Świętych 11 w oknie Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego UMK. Z Witryną współpracować mogą wszyscy fotoreporterzy prasowi, którzy pracują dla mediów analogowych lub cyfrowych.

► 21 grudnia

Salon Literacki Biblioteki Kraków – godz. 18.00

Andrzej Koziół i Michał Koziół

Krakowska opowieść wigilijna

W Salonie Literackim Biblioteki Kraków będziemy gościć Krakusów z krwi i kości, dwóch braci, wspaniałych gawędziarzy, Andrzeja Koziół – wieloletniego dziennikarza „Dziennika Polskiego” oraz Michała Koziół – znawcę dziejów Krakowa. Zabiorą nas oni w świat wspomnień i opowiedzą, jak dawniej wyglądały Święta Bożego Narodzenia, nie tylko w Krakowie.

Zajęcia w filiach bibliotecznych

Zajęcia regularne

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

E-senior – każdy wtorek i czwartek godz. 12.00

Uczestnicy zostaną zapoznani z podstawami obsługi komputera, programów tekstowych i graficznych oraz sprawnego wyszukiwania informacji w Internecie. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii bibliotecznej.

Filia nr 21

Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

E-senior – każdy czwartek – godz. 11.00–15.00

Cykl indywidualnych warsztatów dla dorosłych mających na celu rozwiązywanie wszelkich problemów związanych z obsługą urządzeń mobilnych: smartfonów, tabletów oraz komputerów. Nie są prowadzone zajęcia z obsługi bankowości internetowej. Konieczne wcześniejsze zapisy w bibliotece.

► 1 grudnia

Filia nr 35

ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

Galeria Eklibrisu Biblioteki Kraków: Eklibrisy farmaceutyczne – w godzinach otwarcia biblioteki

Wystawa eklibrisów farmaceutycznych Krzysztofa Kmiecica (1950–2011) – doktora farmacji, wykładowcy i członka Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego. Autor prowadził badania właściwości roślin leczniczych, w szczególności kasz-

tanowca. Ekslibrisy tworzył od 1985 roku. Wykonał 2783 znaki graficzne, głównie w technice linorytu. Prace prezentował na ponad 160 wystawach zbiorowych i ponad 130 wystawach indywidualnych w kraju i za granicą. Ekslibrisy Krzysztofa Kmiecica znajdują się w zbiorach muzeów i kolekcjonerów na całym świecie. Wystawa organizowana jest we współpracy z Jackiem Owczarkiem.

Filia nr 21

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Zbieramy zakrętki – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 21 Biblioteki Kraków jest oficjalnym punktem zbiórki plastikowych zakrętek dla Fundacji Bez Tajemnic. Głównymi celami akcji są: bezinteresowna pomoc niepełnosprawnym dzieciom, podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zbiórka surowca wtórnego.

Filia nr 21

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Wrzuć drobnika dla bezdomnego zwierzaka – w godzinach otwarcia biblioteki

Akcja zorganizowana przy współpracy ze Stowarzyszeniem Dog Rescue. Zbiórka pieniędzy na bezdomne zwierzęta z Krakowa i okolic.

Filia nr 21

Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

W drewnie i szkłe zaklęte – w godzinach otwarcia biblioteki

Joanna Dziubińska i Anna Madeja to góralskie artystki pochodzące ze Szczawnicy. Joanna Dziubińska od dzieciństwa związana jest z górami i sztuką ludową. Pochodzi z rodziny o silnych tradycjach artystycznych, która od pokoleń zajmuje się tworzeniem sztuki i rękodzieła ludowego. Jej pasje artystyczne są bardzo szerokie, nie zamyka się w jednej technice, bowiem, jak sama mówi, daje to poczucie wolności. Ostatnio tworzy głównie w technice decoupage, maluje (także na szkłe) oraz fotografuje. Artystka ma za sobą kilka wystaw w kraju i poza nim. W Szczawnicy prowadzi galerię sztuki ludowej i rękodzieła *Galeria Krzywa Jabłonka* oraz *Sklepik Potrzeb Kulturalnych*, gdzie organizuje wystawy i wernisaże artystom z regionu Pienin i Podhala. Anna Madeja również pochodzi z rodziny góralskiej. Obecnie w jej twórczości dominuje tematyka sakralna, a zwłaszcza bożonarodzeniowa i wielkanocna. Malowanie rozpoczęła w wieku dwudziestu kilku lat. Będąc wychowawcą przekazywała dzieciom swoją pasję tworzenia, wprowadzając w kolorowy świat baśni i legend góralskich. Pierwsze poważniejsze sukcesy odniosła w 1984 roku w konkursie organizowanym przez Muzeum Etnograficzne w Rabce, gdzie razem z mężem-rzeźbiarzem otrzymali nagrody i wyróżnienia. Artystka uczestniczyła w wielu plenerach i wystawach na terenie Polski i za granicą: w Niemczech, Francji, Szwecji, Izraelu, USA. Wiele z wystawianych prac zdobi obecnie muzea i galerie etnograficzne oraz pomieszczenia prywatnych kolekcjonerów.

Filia nr 25

ul. Fałata 2, tel. 797-301-002

Poematy zimowe – w godzinach otwarcia biblioteki

Wystawa malarstwa Marii Leśniak. Artystka interesuje się sztukami plastycznymi, a także poezją i muzyką. W malarstwie fascynuje ją kolor, temperatura oraz światło wyrażające tajemnicę obrazu. Prace autorki znajdują się w galeriach i zbiorach prywatnych wielu krajów świata. Prezentowane były na wystawach zbiorowych i indywidualnych m.in. w Krakowie, Wrocławiu, Bielsku-Białej, Paryżu, Zurychu, Brukseli, czy też Chicago.

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Świąteczne opowieści – w godzinach otwarcia biblioteki

Wystawa dziecięcych prac konkursowych o tematyce świątecznej z lat 2010–2015: *Szopka krakowska* (2010), *Hej kołoda, kołoda* (2012), *Bombka choinkowa* (2013), *Święty Mikołaj* (2015).

Filia nr 45

Oddział dla Dorosłych

ul. Teligi 24, tel. 797-024-016

Szopki – w godzinach otwarcia biblioteki

Wystawa szopek Jacka Ożoga – malarza, rzeźbiarza i grafika. Artysta jest uczniem i wieloletnim współpracownikiem profesora krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych Witolda Chomicza. W Klubie Wróblowice prowadzi Otwartą Pracownię Malarską. Prace Jacka Ożoga znajdują się w wielu zbiorach prywatnych w kraju i za granicą. Najchętniej maluje pejzaże i architekturę, zajmuje się także grafiką użytkową i wystawiennictwem.

Polecamy Dzieciom i Rodzicom

STO historii o STU kobietach świata

Przeglądając nowości wydawnicze oraz będąc na 21. Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie zauważyłam, że jedna z publikacji dla dzieci w wieku od 9 do 14 lat wyróżnia się oryginalnym i zaskakującym tytułem: *Opowieści na dobranoc dla młodych buntowniczek. 100 historii niezwykłych kobiet*. Tytuł sugeruje, że będą to „mocne” opowiadania, skoro adresowane są do buntowniczek, czyli niegrzecznych, rozpieszczonych, tupiących nogą dziewczyn. W rzeczywistości tak nie jest. Określenie „buntowniczek” rozumiane jest w kontekście osób pewnych siebie, które przeciwstawiały się sytuacji politycznej, obyczajowej, kulturowej danego kraju, własnym ograniczeniom i potrafiły głośno o tym mówić.

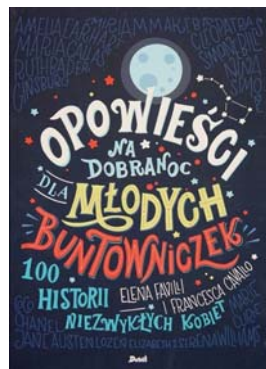
Książka powstała w ramach crowdfundingu, czyli dzięki wpłatom ponad dwudziestu tysięcy osób z ponad siedem-

Dzięki zbiorce internetowej autorki zebrały przeszło milion dolarów na wydanie publikacji. W ciągu pół roku sprzedano ponad pół miliona egzemplarzy. Elena Favilli to dziennikarka i przedsiębiorczyni medialna, wydała pięć książek dla dzieci. Francesca Cavallo jest pisarką, autorką siedmiu książek dla dzieci, wielokrotnie nagradzaną reżyserką teatralną oraz inicjatorką Międzynarodowego Festiwalu Zrównoważonej Wyobraźni. Wspólnie stworzyły pierwszy dziecięcy magazyn na iPada „Timbuktu Magazine” oraz projekt „Timbuktu Labs”. W książce znajduje się informacja, że celem projektu jest „wytyczenie nowych granic mediów dziecięcych poprzez połączenie skłaniających do refleksji treści, wybitnego wzornictwa i ilustracji oraz najnowocześniejszych technologii”.

Prezentowana książka to zbiór bajek – historii o kobietach z całego świata walczących o wolność, przekonania, prawo do inności, nauki, a przede wszystkim dążących do realizacji marzeń. Przekrój bohaterki jest bardzo różnorodny biorąc pod uwagę: kraj pochodzenia (Włochy, Stany Zjednoczone, Kuba, Ghana, Chiny, Syria, Kenia, Afganistan), rok urodzenia, czy też profesję (pisarka, malarzka, podróżniczka, oceanologka, dyrygentka, tatuszka, zawodniczka formuły 1, uczona, matematyczka). Warto wspomnieć, że wszystkie nazwy zawodów lub profesji zostały podane w rodzaju żeńskim, dlatego niektóre mogą brzmieć nietypowo, być nieznanne lub trudne do wyartykułowania. Spośród znanych kobiet znalazła się m.in. Astrid Lindgren, Serena i Venus Williams, Maria Montessori, Kleopatra, Jane Austen, Hillary Rodham Clinton, Elżbieta I, Coco Chanel, Michelle Obama. Pojawiają się również nazwiska osób

niekoniecznie znanych, ale które miały wpływ na rozwój świata. Polskę reprezentują trzy postaci: Irena Sendlerowa, która w czasie wojny ratowała dzieci żydowskich rodzin, Maria Skłodowska-Curie, która wraz z mężem odkryła dwa pierwiastki promieniotwórcze, oraz Tamara Łempicka, malarka polskiego pochodzenia. Przedstawienie krótkich opowiadań o bohaterkach przełamuje stereotypowe myślenie o rolach społecznych, które przypisane są kobietom. Przedstawienie postaci rzeczywistych dodatkowo wzmacnia przekaz i zachęca młodych czytelników do poszukiwania własnej życiowej drogi i podejmowania działań.

Autorki książki zakładają, że dzięki tym opowieściom młode czytelniczki zostaną zachęczone do pokonywania własnych słabości oraz trudności, a także zmieniania świata. Po przeczytaniu wszystkich opowieści czytelniczki na pewno dojdą

do wniosku, że o wielu osiągnięciach kobiet nie mieli pojęcia, a przecież wiele z nich otrzymało nagrody, w tym również Nagrodę Nobla. Dzięki tej publikacji dziewczynki mogą odnaleźć ulubioną bohaterkę, utożsamić się z nią, a także naśladować. Na końcu zastosowano ciekawy zabieg, jakim jest zestawienie dwóch pustych stron, by napisać własną historię oraz wykonać portret. Dzięki temu czytelniczki mogą poczuć się dowartościowane będąc w gronie niesamowitych i wyjątkowych kobiet świata. Autorki zapowiedziały, że w przyszłości pojawi się drugi tom *Opowieści...*

W całej książce zachowana jest taka sama, konsekwentna konstrukcja. Na jednej stronie znajduje się: imię i nazwisko, zawód lub dyscyplina, krótka opowieść o danej postaci i osiągnięciach, poniżej data urodzenia, często również śmierci, kraj pochodzenia, a obok barwny portret tej osoby opatrzonej cytatem lub mottem. Większość opowieści zaczyna się od słów „Była sobie raz dziewczynka...”, co przy ciągłym czytaniu może nieco znudzić czytelnika. Ilustracje wykonane zostały w różnych stylach, pracowało nad nimi ponad sześćdziesiąt artystek z całego świata. Polskie grono reprezentuje Zosia Dzierżawska, autorka ilustracji do książki m.in. „Jeśli o tobie zapomnę, stanę się kims”, „Poleciały w kosmos”, czy „Sto nóg stonogi Fruzi”. Uniwersalnym przesłaniem książki jest prawo do bycia innym, a przede wszystkim bycia sobą, czego życzy wszystkim, nie tylko dziewczynkom i kobietom.

Paulina Knapik

Favilli E., Cavallo F., *Opowieści na dobranoc dla młodych buntowniczek. 100 historii niezwykłych kobiet*. Katowice: Debit, 2017

Poematy zimowe Marii Leśniak

Grudzień kojarzymy z zimą i świętami, to też zapraszamy do Filii 25 Biblioteki Kraków przy ul. Fałata 2 na tematyczną wystawę akwareli Marii Leśniak pt. *Poematy zimowe* i wernisaż, który odbędzie się 7.12.2017 r. o godz. 17.00. Choć nie będą to oryginały, a jedynie reprodukcje, niemniej pozwolą wejść w barwny świat tej znanej kolorystki. Wyraz obrazu tkwi w jego prostocie, kolorze i świetle. Atmosfera domu rodzinnego przeniknięta była sztuką ojca – znanego szopkarza Włodzimierza Malika, co też wpłynęło wyraźnie na twórczość artystki. Na wystawie znajdują się kompozycje, które nawiązują do krakowskiej szopki, tzw. „szopkowce”, jak mówi o nich sama malarka.

Choć obrazy zimowe, to temperatura ich barw jest bardzo gorąca, co często też podkreślają kontrasty, ale całość jest niezwykle harmonijna, zdarzą się też, ale w mniejszości obrazy wyciszone, chłodniejsze, typowo zimowe, takie, jakie kojarzymy z baśnią. Bogata wyobraźnia malarki zongluje metaforą i symbo-

lem, a jej malarstwo jest bardzo poetyckie, bo też ich autorka jest zarówno muzykiem, jak i poetką, co dodatkowo tłumaczy napięcia koloru i owo dążenie do harmonii. Artystka często maluje cyklami, ma swój indywidualny i rozpoznawalny styl, którym uwodzi widza pięknem obrazu. Dociekliwych odsyłam do autorskiej strony malarki: <http://www.marialesniak.art.pl>.

Barbara Zajączkowska

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Esy-floresy językowe – w godzinach otwarcia biblioteki

Lubicie wyzwania? Zmierzcie się z zagadkami językowymi i spróbujcie wyartykułować trudne wierszyki *łamiące języki*. Zajęcia literacko-edukacyjne dla dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Terminy uzgadniane są na bieżąco z osobami zainteresowanymi.

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Literatura faktu – zwierciadło czasu teraźniejszego – w godzinach otwarcia biblioteki

Wystawa prezentująca współczesne książki – reportaże otrzymane w ramach akcji „Paczka Literacka”. Wśród wystawionych publikacji pojawią się książki: *Polska mistrzem Polski* Krzysztofa Vargi, *Polska Ogórkowa* Michała Ogórka, *Reporterka. Rozmowy z Hanną Krall* Jacka Antczaka, *Kontener* Katarzyny Boni, *Wojciecha Tochmana*, *Portrety z łagru* Michała Chodorkowskiego, *Polska odwraca oczy* Justyny Kopińskiej, *Autoportret reportera* Ryszarda Kapuścińskiego.

Filia nr 21

Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Plakaty – finał wystawy – godz. 18.30

Marta Toporowska-Lazur z zawodu i zamiłowania jest grafikiem i rysownikiem. Ukończyła katowicką Akademię Sztuk Pięknych, była stypendystką programu Socrates/Erasmus w Universidadado do Porto w Portugalii. Zawodowo zajmuje się projektowaniem graficznym oraz ilustracją, prowadzi warsztaty artystyczne dla dzieci i dorosłych. Wydała trzy książki dla dzieci *Nuda story*, *Sobą być* i *Przygody allozaura Artura*. Prace autorki prezentowane były na wielu wystawach krajowych i zagranicznych, m.in. w Gliwicach, Chicago, Moskwie, Mons, Gabrovie, Katowicach.

► 2 grudnia

Filia nr 45

Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa

ul. Teligi 24, tel. 797-024-019

Romans z wodewilu – godz. 10.00

Pokaz zarejestrowanego na DVD przedstawienia Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej *Romans z wodewilu* na podstawie sztuki Władysława Krzemińskiego w reżyserii Marty Stebnickiej. Spotkanie adresowane do Seniorów.

Filia nr 56

Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Mikołajkowe niespodzianki – godz. 10.00–12.00

Spotkanie dla dzieci od lat 9. Instruktorzy Polskiego Centrum Origami nauczą uczestników składania z papieru ciekawych modeli, które mogą posłużyć jako prezenty mikołajowe. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiście w bibliotece.

► 4 grudnia

Filia nr 9

ul. Dobrego Pasterza 6, tel. 12 411-00-04

Mikołajkowa wymiana książek – w godzinach otwarcia biblioteki do 8 grudnia 2017 roku

Mikołajkowy bookcrossing. Akcja polega na wymianie przeczytanych książek na inne publikacje przyniesione przez czytelników. Maksymalnie wymienić można 5 książek w dobrym stanie wydanych po 2008 roku. Bookcrossingowi nie podlegają: podręczniki, encyklopedie, leksykony, słowniki, albumy i komiksy. Obowiązuje zasada „książka za książkę”. Wydania wielotomowe liczą się jako jeden egzemplarz. Szczegółowy regulamin dostępny w Filii nr 9.

Filia nr 21

Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Armenia – w poszukiwaniu źródeł. W obiektywie Marii Baścik – w godzinach otwarcia biblioteki

Maria Baścik to absolwentka Uniwersytetu Jagiellońskiego. Z wykształcenia jest geografem o specjalizacji hydrografia i sozologia, z zamiłowania zaś krajoznawcą, podróżnikiem i fotografem. Wystawa fotograficzna jest wynikiem wędrówek autorki po Armenii w poszukiwaniu źródeł wód mineralnych i termalnych w 2014 roku, podczas realizacji stypendium naukowego Uniwersytetu w Erywaniu w ramach programu IANUS – Inter-Academic Network Erasmus

MunduS. Dzięki zycliwości i niezwykłemu zaangażowaniu ludzi, których tam spotkała, udało jej się dotrzeć nie tylko do interesujących źródeł, ale również do niezwykłych miejsc tego kraju. Jest to czwarta edycja wystawy – wcześniej prezentowana była: w Bibliotece Nauk Przyrodniczych UJ, w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Krakowie oraz w Muzeum Niepodległości w Myślenicach.

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Szopki krakowskie ze zbiorów Muzeum Historycznego Miasta Krakowa w fotografii Adama Gryczyńskiego – w godzinach otwarcia biblioteki

Wystawa fotografii prezentujących szopki nagrodzone w poszczególnych edycjach konkursu krakowskich szopek. Zdjęcia wykonane zostały w 2000 roku przez fotografa Adama Gryczyńskiego. Ukończył pedagogikę i wyższy kurs fotograficzny na Uniwersytecie Jagiellońskim. Jest członkiem Związku Polskich Artystów Fotografików – Okręg Świętokrzyski oraz Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa. W latach 1981–1983 pracował jako przewodnik miejski w Pałacu Młodzieży im. H. Jordana w Krakowie. Od 1 czerwca 1983 roku jest kierownikiem działu fotograficzno-filmowego w Nowohuckim Centrum Kultury. Wystawy zdjęć Adama Gryczyńskiego odbywały się zarówno w Polsce, jak i poza granicami kraju, m.in. w USA, Niemczech, Brazylia, Rosji, Norwegii, Chorwacji, Włoszech, na Litwie i Węgrzech. Sam fotograf brał udział w przeszło 100 wystawach zbiorowych i ok. 50 plenerach fotograficznych, z których wiele organizowanych było w Nowej Hucie, Tatrach i Pieninach. Jest autorem czterech wielokrotnie nagradzanych filmów dokumentalnych powstałych w Amatorskim Klubie Filmowym „Nowa Huta”: *Remuh*, *Exodus*, *Apaga Satana!*, *Nostalgia tatrzańska* oraz współrealizatorem filmu *Pamiętnik Leo*. Napisał kilkadziesiąt artykułów i wstępów do katalogów wystaw. Współpracuje ze stowarzyszeniami i ośrodkami wystawienniczymi w kraju i za granicą.

► 5 grudnia

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Szklane odbicie – w godzinach otwarcia biblioteki

Wernisaż o godz. 9.30

Wystawa szkła grawerowanego autorstwa Agnieszki Janczury, która amatorko i hobbistycznie zwykłe szklane naczynia przemienia w dzieła sztuki. Artystka z zawodu jest technikiem administracji, jednak już od dziecka zajmuje się rękodziełem (maluje, wycina, haftuje, szydełkuje). Jej prace wystawiane były w siedzibie Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami oraz na różnych kiermaszach szkolnych.

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

List do św. Mikołaja – godz. 11.00

Spotkanie dla dzieci, podczas którego uczestnicy wysłuchają opowieści o św. Mikołaju, a następnie napiszą i zilustrują list do niego przedstawiając wymarzone prezenty.

Filia nr 21

Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Krakowska Książka Miesiąca

Wręczenie nagrody Krakowska Książka Miesiąca dla Józefy Hennelowej za publikację *Coraz bliżej albo coraz mniej*. Przemyślenia zawarte w niniejszym zbiorze sprawiają wrażenie sprzeczności: precyzja udowodnień w felietonowej formie oraz uniwersalność pytań wynikających z bieżących wydarzeń. Najważniejsza z nich dotyczy sensu prezentowanych tekstów – dotyczą one bycia w Kościele i bycia częścią narodu, co wbrew współczesnym tendencjom dla autorki jest równoznaczne z ciągłym stawianiem elementarnych pytań, zaprzeczaniem konwenansom i schematom. W tej książce Józefa Hennelowa sprawia wrażenie bardzo przenikliwej obserwatorki życia w Polsce XXI wieku. Autorka jest publicystką i działaczką katolicką, wieloletnią redaktorką „Tygodnika Powszechnego”. Członkini zespołu miesięcznika „Znak”, na którego łamach obecnie prowadzi rubrykę *Coraz bliżej albo coraz mniej*.

► 6 grudnia

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Kościuszko po krakowsku – godz. 11.00

Na zakończenie Roku Tadeusza Kościuszki uczestnikom spotkania odczytane zostaną fragmenty wydawnictwa Biblioteki Polskiej Piosenki pt. *Wszyscy jesteśmy Kościuszkami*.

Nasz zabytkowy Kraków

Biblioteka Kraków wraz z Biurem Społecznego Komitetu Odnowy Zabytków Krakowa oferuje młodemu użytkownikowi udział w zajęciach w ramach projektu edukacyjnego pt. *Nasz zabytkowy Kraków*, którego celem jest upowszechnianie wiedzy o krakowskich zabytkach i sposobach ich odnowy. Zajęcia w formie prelekcji, połączone z prezentacjami multimedialnymi, prowadzone są przez pracowników Biura SKOZK, odbiorcami zaś dzieci i młodzież ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Organizowane są następujące spotkania:

- *Co to jest zabytek?* – celem zajęć jest odpowiedź między innymi na pytania: Co decyduje o tym, że coś może być uznane za zabytek? Czy tylko stare obiekty mogą być zabytkowe? Jaką rolę odgrywają zabytki w codziennym życiu?
- *Zagrożenia dla krakowskich zabytków* – w miejsce dawnych zagrożeń pojawiają się nowe. Celem jest wskazanie i uświadomienie uczestnikom, w jaki sposób poszczególne zagrożenia wpływają na substancję zabytkową Krakowa.
- *Wyjątkowość krakowskich zabytków* – krakowskie zabytki, skupiły w sobie ślady tysiącletniej historii Polski. Uczestnicy poznają historię

tych najbardziej znanych, ale też tych mniej oczywistych.

- *Historia odnowy zabytków Krakowa* – dzieje odnowy zabytków Krakowa sięgają końca XVIII w. Uczniowie wysłuchają historii rewaloryzacji zabytkowego Krakowa oraz historii naszego narodu ostatnich 230 lat.
- *Sposoby odnowy krakowskich zabytków* – proces odnowy zabytku zaczyna się od znalezienia właściwego sposobu na jego odnowę. Każdy obiekt wymaga indywidualnego podejścia, stąd żadna odnowa nie jest taka sama. Zajęcia o różnych sposobach odnawiania zabytków.

Spotkania w niebanalny sposób zwracają uwagę na historyczne otoczenie, w którym żyjemy, kształtują u dzieci postawy szacunku wobec przeszłości kraju, dokonani minionych pokoleń i materialnych pamiątek ściśle z nimi powiązanych. Poruszają trudną, ale ważną i ciekawą problematykę ochrony dziedzictwa narodowego, przyczyniając się do rozwoju zainteresowań tematyką historyczną, konserwatorską oraz z dziedziny historii sztuki. Udział w zajęciach skutkuje podniesieniem wiedzy i kompetencji kulturalnych oraz czytelniczych, a także wpływa na rozwój intelektualny młodych uczestników.

Serdecznie zapraszamy do udziału w zajęciach.

Anna Grychowska

Czy o gustach można dyskutować? – o Dyskusyjnych Klubach Książki

Powtarzając za Wisławą Szymborską, że „czytanie książek jest najpiękniejszą zabawą, jaką sobie ludzkość wymyśliła”, trudno się oprzeć, żeby nie dodać, że równie wiele przyjemności może dostarczyć rozmowa o przeczytanych książkach. Zapoznanie się z treścią lektury u wielu ludzi budzi potrzebę podzielenia się osobistymi odczuciami oraz ciekawość, jak ten sam tekst został odebrany przez inne osoby. Miejscem, gdzie można spotkać ludzi o podobnych potrzebach i zainteresowaniach, są Dyskusyjne Kluby Książki. Nie trzeba być znawcą lub krytykiem literatury, aby uczestniczyć w spotkaniach klubowiczów. To miejsce jest dla wszystkich, którzy chcą czerpać radość z dyskusji o książkach, niezależnie od wieku, zawodu, czy też ilości przeczytanych książek.

Dyskusyjny Klub Książki (DKK) to fantastyczna idea, której model funkcjonowania w Polsce opracował Instytut Książki w oparciu o wzorce angielskie. W Wielkiej Brytanii Kluby istnieją

od 1926 roku i są niezwykle istotnym elementem życia literackiego i społecznego, mają wpływ na rynek książki, a nawet na nagrody literackie. Ich popularność zauważyli również współcześni pisarze brytyjscy. Tu ciekawostka. Czy ktoś wie, że Sue Townsend w jednej z powieści z cyklu pamiętników Adriana Mole'a ukazuje tytułowego bohatera w roli moderatora grupy czytelniczej? Wątek klubów podjął Nick Hornby w *Długiej drodze w dół*, a podobnych przykładów pewnie by się jeszcze trochę znalazło. W 2007 roku British Council, instytucja reprezentująca Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej w zakresie współpracy kulturalnej i edukacyjnej, rozpoczęło współpracę z Instytutem Książki, mającą na celu popularyzację czytelnictwa w Polsce. Powstał program opierający się na współpracy z różnymi instytucjami sektora książki, w tym z bibliotekami. W skład programu „Tu czytamy” wchodzi organizacja działalności Dyskusyjnych Klubów Książki na terenie

kraju. Sama idea była nowatorska, ale trafiła na dobry grunt. Dyskusje literackie nie są w Polsce niczym nowym. Weźmy choćby słynne obiady czwartkowe króla Stanisława. Jeśli przyjmujemy, że DKK to grupa osób, która spotyka się, aby porozmawiać o książkach, to królewskie biesiady spełniały ten wymóg, choć dyskutowano w ekskluzywnym miejscu i w elitarnym gronie. Mieliliśmy arystokratyczne salony literackie i młodopolskie kawiarnie – miejsca burzliwych dyskusji i polemik literackich. O książkach dyskutowała nie tylko elita. W tym przypadku dużą rolę odegrały biblioteki publiczne. Szczególnie prężnie w drugiej połowie XX wieku przy bibliotekach działała Koła Przyjaciół Biblioteki. W założeniu ich zadaniem było wspieranie działalności bibliotek, ale w programie spotkań przewidziane były dyskusje o literaturze, a część składek członkowskich przeznaczano na organizację spotkań autorskich. Nic dziwnego, że w Polsce projekt Instytutu Książki spotkał się z dużym zainteresowaniem. Do udziału zgłosiło się kilkaset bibliotek. Kluby powstawały również w szkołach, domach kultury, a nawet przy areszcie śledczym. Zasady działania klubów pozostały niezmiennie do dziś. Instytut Książki zapewnia zakup książek oraz druk materiałów reklamowych. Plany działania zakładają możliwość zapraszania na spotkania autorów bądź krytyków literackich. W każdym województwie działalność klubów koordynowana jest przez biblioteki wojewódzkie. Ich zadaniem jest dostarczanie książek oraz materiałów przygotowanych przez Instytut Książki. Kluby zgłaszają się po dany tytuł i w ten sposób każdy klubowicz dostaje książkę, którą czyta przed spotkaniem. Na spotkaniu, które zazwyczaj odbywa się raz w miesiącu, zwraca egzemplarz, ale wnosi wszystko to, co zostaje po lekturze, czyli swoje przemyślenia, wrażenia i uwagi. W Krakowie działa czternaście Dyskusyjnych Klubów Książki, w tym pięć w filiach Biblioteki Kraków. Członkowie różnych Klubów mogą się spotykać w dowolnym miejscu, ale biblioteka ze względu na swoją misję i bliskość książek jest miejscem wprost idealnym.

Dyskusyjne Kluby Książki działające w filiach Biblioteki Kraków powstały jeszcze przed transformacją czterech dzielnicowych bibliotek. Ten działający w Filii nr 2 istnieje już 11 lat. Skład liczący około 20 osób grupy ulegał rotacji, ale jest jeszcze kilka osób, które pamiętają początki działalności. Duża w tym zasługa poprzedniego i obecnego moderatora, którym udało się stworzyć miejsce, do którego przychodzi się z przyjemnością. Nawet zmiana adresu Filii nie zniechęciła klubowiczów do comiesięcznych spotkań. Równie bogate tradycje ma Klub dla dorosłych działający w Filii nr 48. Spotkania najczęściej odbywają się w gronie od 5 do 7 osób. Oczywiście w ciągu lat była rotacja, pojawiali się nowi uczestnicy, inni odchodzili, ale powoli

ustalił się obecny skład grupy. Kameeralny charakter spotkań sprzyja zacieśnianiu znajomości, poruszane tematy często wychodzą poza omawianą treść lektury. Nieco inaczej przedstawia się sytuacja, jeśli chodzi o trzy Dyskusyjne Kluby Książki dla dzieci w Filii nr 15, 48 i 49. Dzieci szybko dorastają, dlatego rotacja jest większa i grupy klubowiczów nie są tak liczne. Stąd pomysł, aby niektóre spotkania organizować w szkolnych świetlicach lub zapraszać grupę dzieci przygotowaną do spotkania poprzez wcześniejsze dostarczenie wychowawcom zestawu książek dostosowanych do wieku uczestników. Wtedy w większym gronie można organizować dyskusje o książce i dodatkowe zajęcia wokół wybranego tematu.

Olbrzymią zaletą klubów jest nie tylko możliwość poznania różnych gatunkowo książek, w tym takich, po które nie zawsze ma się ochotę sięgnąć z własnej woli, ale także tych zarekomendowanych przez innych uczestników grupy.

Instytut Książki realizuje również projekt „Autor na żądanie”, dzięki któremu bywalcy DKK mieli możliwość bezpośredniej rozmowy z tak znanymi postaciami ze świata literatury, jak Stefan Chwin, Jacek Dehnel, Manuela Gretkowska, Maria Czubaszek, Jacek Hugo Bader, Małgorzata Gutowska-Adamczyk, Barbara Kosmowska, Grażyna Plebanek, a ostatnio Agnieszka Tyszcza i Magdalena Witkiewicz.

Dyskusyjne Kluby Książki Biblioteki Kraków czekają na nowych klubowiczów. Nikt nie musi się obawiać, że dyskusje osiągają akademicki poziom przerastający możliwości zwykłego wielbiciela książek. Są to raczej spotkania dobrych znajomych ogarniętych tą samą pasją. Wracam do tytułowego pytania – czy o gustach, w tym przypadku czytelniczych, można dyskutować? Nie tylko można, ale wręcz należy, pod warunkiem że podstawowym założeniem dyskusji będzie szanowanie opinii innych, nieocenianie nikogo i przestrzeganie kultury wypowiedzi. Pod tym względem DKK to swoista szkoła tolerancji dla odmienności gustów, postaw i poglądów. Jeśli ktoś zdecyduje się na przyłączenie do klubu, wystarczy odwiedzić najbliższą bibliotekę. Jeśli już taki klub istnieje, zapraszamy na spotkanie, jeśli nie, dobrym pomysłem będzie zgłoszenie potrzeby jego utworzenia.

Biblioteka Kraków zaprasza do przyłączenia się do czytającej elity naszego społeczeństwa. Nie obawiam się użyć słowa „elita”. W świecie, w którym ludzie wykształceni, określający się jako współczesna inteligencja, z łatwością stwierdzają, że nie mają czasu na czytanie, ci czytający stanowią elitę w dobrym tego słowa znaczeniu. Razem zmieniamy wizerunek społeczeństwa i życzymy sobie, aby wróciły stare, dobre czasy, kiedy to dobrzy pisarze, a nie celebryci wskazywali, jak żyć.

Krystyna Wicińska-Liwacz

Filia nr 21

Oddział dla Dzieci

ul. Królewska 59, tel. 797-301-020

Bajkowy grudzień – idę święta – godz. 13.00–16.00

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. W programie głośne czytanie tekstów o tematyce zimowej i świątecznej połączone z zagadkami i zajęciami plastycznymi.

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Kochany Święty Mikołaju – godz. 16.00

Głośne czytanie bajek, opowiadań i wierszy o św. Mikołaju dla najmłodszych czytelników biblioteki. Spotkanie połączone z zabawami ruchowymi.

Filia nr 52

os. Na Stoku 1, tel. 12 645-29-52

Mikołajkowe co nieco – godz. 17.00

Zajęcia literacko-plastyczne dla małych dzieci i rodziców z wykorzystaniem fragmentów opowiadania Wojciecha Widłaka *Wesoły Ryjek i zima*. W programie przewidziano zabawy plastyczne oraz ubieranie choinki.

► 7 grudnia

Filia nr 14

ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Nadchodzi Pani Zima – godz. 10.00

Zajęcia dla dzieci przedszkolnych o tematyce zimy. Podczas spotkania scharakteryzowana zostanie zima, uczestnicy wysłuchają opowiadań o tradycjach bożonarodzeniowych, a także sportach zimowych.

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Inny nie znaczy gorszy – godz. 10.00

Z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych głośne czytanie fragmentów książki Jadwigi Ruth-Charlewskiej *Dziewczynka spoza szyby*. W programie pogadanka na temat potrzeby akceptacji osób z niepełnosprawnością.

Filia nr 21

Oddział dla Dzieci

ul. Królewska 59, tel. 797-301-020

Bajki z kraju Mikołajów – godz. 12.00

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym. W programie głośne czytanie książki o św. Mikołaju połączone z zajęciami plastycznymi.

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Inne oblicze Marszałka – godz. 15.00

Spotkanie dotyczące niezwyklej historii legendarnego dworku Marszałka Józefa Piłsudskiego i najważniejszego domu II Rzeczypospolitej *Milusin*. W programie dyskusja czytelnicza na podstawie książki Włodzimierza Kalickiego *Powrót do Sulejówka* otrzymanej w ramach akcji „Paczka Literacka”.

Filia nr 45

Oddział dla Dorosłych

ul. Teligi 24, tel. 797-024-016

Szopki – wernisaż wystawy – godz. 15.30

Wernisaż wystawy szopek Jacka Ożoga – malarza, rzeźbiarza i grafika. Artysta jest uczniem i wieloletnim współpracownikiem profesora krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych Witolda Chomicza. W Klubie Wróblowice prowadzi *Otwartą Pracownię Malarską*. Prace Jacka Ożoga znajdują się w wielu zbiorach prywatnych w kraju i za granicą. Najchętniej maluje pejzaże i architekturę, zajmuje się także grafiką użytkową i wystawiennictwem.

Filia nr 25

ul. Fałata 2, tel. 797-301-002

Poematy zimowe – wernisaż wystawy – godz. 17.00

Wernisaż wystawy malarstwa Marii Leśniak. Artystka interesuje się sztukami plastycznymi, a także poezją i muzyką. W malarstwie najbardziej fascynuje ją kolor, jego temperatura oraz światło wyrażające tajemnicę obrazu. Prace autorki znajdują się w galeriach i zbiorach prywatnych wielu krajów świata.

► 8 grudnia

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Mikołajki – godz. 9.30

Spotkanie dla dzieci przedszkolnych, podczas którego uczestnicy wspólnie udekorują biblioteczną choinkę. W trakcie zajęć przewidziano również głośną lekturę opowiadań i wierszy o Bożym Narodzeniu. Na dzieci czekać będzie słodka niespodzianka od Mikołaja.

Filia nr 7

al. Pokoju 33, tel. 12 414-26-01

Galaktyka, planety, gwiazdozbiory – godz. 11.00

Spotkanie dla siódmoklasistów dotyczące meteorów, planet i Układu Słonecznego. Podczas zajęć Władysław Gorgoń przedstawi wiele ciekawostek fizycznych, a także opowie o najnowszych odkryciach astronomicznych, planetoidach, gwiazdnym pyłe i urządzeniach do obserwacji nieba. Władysław Gorgoń – emerytowany nauczyciel fizyki i astronomii w I LO im. Nowodworskiego, były wiceprezes Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Astronautycznego, wiceprzewodniczący Krakowskiego Oddziału Polskiego Towarzystwa Miłośników Astronomii. Obecnie jest członkiem Krakowskiego Oddziału Związku Literatów Polskich. Bywa na spotkaniach w Nowohuckiej Akademii Seniora.

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

... (nie) dla wszystkich – godz. 12.00–19.00

Przegląd nowości wydawniczych dla dzieci i młodzieży w Filii nr 48 Biblioteki Kraków. Wśród nowych książek znajdują się m.in.: *Opowiadania (nie) dla wszystkich* Pawła Beręsewicza, *Lolek* Adama Wajraka oraz *Do zobaczenia nigdy* autorstwa Erica Lindstroma.

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Książka na święta i zimowe wieczory – godz. 17.00

Przegląd nowości wydawniczych w Filii nr 48 Biblioteki Kraków. W księgozbiore pojawią się m.in.: *W lesie* autorstwa Nele Neuhaus oraz *Wstrząsające dzieło kulejącego geniusza* Dave'a Eggersa.

► 9 grudnia

Filia nr 21

Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

W drewnie i szkłe zaklęte – wernisaż wystawy – godz. 17.00

Joanna Dziubińska i Anna Madeja to góralskie artystki pochodzące ze Szczawnicy. Biblioteka Kraków zaprasza na wernisaż wystawy ich prac. W programie przewidziano spotkanie z autorkami, poczęstunek oraz występ *Kapeli Zbójniczej* ze Szczawnicy grającej tradycyjną, góralską muzykę z przytupem.

► 11 grudnia

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Zimowe święta – godz. 10.00

Zajęcia literackie dla 3-latków dotyczące polskich tradycji i zwyczajów bożonarodzeniowych. W trakcie zajęć uczestnicy wykonają choinkowe ozdoby.

► 12 grudnia

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Pomnik Tadeusza – zakończenie roku Tadeusza Kościuszki – godz. 10.00

Zajęcia edukacyjne dla najmłodszych dotyczące historii w kulturze. Spotkanie inspirowane osobą i osiągnięciami Tadeusza Kościuszki. Postać bohatera narodowego będzie inspiracją do stworzenia pracy plastycznej. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii bibliotecnej.

Filia nr 56

Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Anielskie cudeńka – godz. 10.00–15.00

Kiermasz prac plastycznych podopiecznych Stowarzyszenia Pomocy Socjalnej „Gaudium et spes”. Wszystkie prace inspirowane są motywami Bożego Narodzenia. Kiermasz przed siedzibą Biblioteki organizowany przez członków Stowarzyszenia.

Filia nr 43

ul. gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Boże Narodzenie w literaturze i sztuce – godz. 11.00

Dyskusja dotycząca motywu Bożego Narodzenia w literaturze i sztuce. Spotkanie poprowadzi Krystyna Maśnik.

Zjazd moderatorów Dyskusyjnych Klubów Książki

W dniach 9–10 listopada 2017 roku uczestniczyłam w szkoleniu dla moderatorów Dyskusyjnych Klubów Książki zorganizowanym w Warszawie przez Instytut Książki – pomysłodawcę oraz patrona powstałych od 2006 r. Dyskusyjnych Klubów Książki. Zajęcia prowadzone były w Centrum Konferencyjnym NIMBUS przy al. Jerozolimskich w Warszawie.

Dwudniowe szkolenie dostarczyło wielu ciekawych doznań, informacji, wiedzy literackiej, a przede wszystkim było czasem wymiany doświadczeń z koleżankami prowadzącymi kluby w całej Polsce. Szkolenie uroczyste otworzył dyrektor Instytutu Książki Dariusz Jaworski, a powitał uczestników opiekun programu DKK Dariusz Kawa.

Pierwszy wykład inauguracyjny *Oblicza współczesnej literatury polskiej w migawkach* poprowadził dr hab. Maciej Urbanowski pracujący na Uniwersytecie Jagiellońskim. Opowiedział o polskiej literaturze współczesnej, która jest tak bardzo zróżnicowana i wielotematyczna, że każdy czytelnik może coś dla siebie znaleźć. Wykładowca, który jest historykiem literatury oraz krytykiem literackim, przedstawił autorski wybór najnowszych książek proponowanych do dyskusji. Wymienieni zostali autorzy tacy jak Anna Cieplak – laureatka nagrody literackiej im. W. Gombrowicza za debiut 2017 r., Leszek Elektrowicz, Wojciech Wencel, Bronka Nowicka, Marcin Sendek, Jakub Żulczyk i wielu innych. Propozycje niestereotypowe oraz intrygujące mogą spowodować zagorzałą dyskusję w naszych klubach.

Kolejnym punktem szkolenia były trzy panele wykładowe z podziałem na grupy:

- *Książki jako antidotum na dziecięce problemy* prowadzone przez dr Wandę Matras-Mastalerz z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie,
- *O gatunkach (nie?) obecnych na spotkaniach DKK* – w wykładzie prowadzonym w profesjonalny, niezmiernie ciekawy sposób przez dr hab. Wojciecha Kudybę miałam przyjemność uczestniczyć,
- *Literatura popularna z wyższej półki* – wykład prowadzony przez dziennikarza i krytyka literackiego Marcina Kube.

Po odpoczynku i przerwie obiadowej rozgorzała dyskusja dla wszystkich uczestników. Tematem były Dyskusyjne Kluby Książki za granicą. O tym, jak działają kluby książki w Niemczech i Wielkiej Brytanii, opowiadały Karen Hellewell, specjalistka brytyjskiego rynku książki, koordynatorka programów promujących czytelnictwo wśród dzieci, oraz Josefine Mohrhard – znawczyni niemieckie-

go rynku książki, koordynatorka programów propagujących czytelnictwo wśród dzieci i młodzieży.

Kolejnym punktem programu była prezentacja filmu dokumentalnego o Dyskusyjnych Klubach Książki pt. *Republika czytających ludzi*. Film powstał w koprodukcji TVP3 Kraków oraz Instytutu Książki. Zakończeniem dnia był refleksyjny koncert poezji śpiewanej w wykonaniu zespołu „Dobre Ludzie”.

Drugi dzień szkolenia rozpoczął wykład dr hab. Marzeny Woźniak-Łabiniec, która przedstawiła dzieła XX-wiecznych pisarzy polskich, których wznowienia wzbudziły w ostatnich latach duże zainteresowanie czytelników i krytyki. Wymieniono tutaj autorów takich, jak: A.F. Ossendowski, S. Grabiński, B. Leśmian, C. Miłosz, J.M. Rymkiewicz.

Kolejnym punktem programu były panele warsztatowe:

- *Życie literackie jako źródło inspiracji w pracy moderatora DKK* prowadzony przez Jakuba Pacześniaka z Instytutu Książki,
- *Dyskusje to nie wszystko. Jak stworzyć klub, który chce czegoś więcej?* prowadzony przez Tomasza Kobylańskiego z Centrum Terapeutycznego Self,
- *Przepędzić nudę, czyli o metodach pracy w dziecięcych i młodzieżowych DKK* poprowadzony przez Marcina Mołonia z Centrum Terapeutycznego Self.

Ostatnim punktem była dyskusja dla wszystkich uczestników zlotu pt. *Ścieżki rozwoju klubów książki w Polsce*. Dyskusję moderował Dariusz Kawa. Na trudne pytania dotyczące kierunku, w jakim zmierzają DKK w Polsce, szans i zagrożeń stojących przed nimi, odpowiadali goście: dr Magdalena Ślusarska – prodziekan UKSW i wielka miłośniczka zawodu bibliotekarza, która nie szczędziła wielu ciepłych słów pod adresem wszystkich pracujących w bibliotekach i prowadzących DKK, Jerzy Woźniakiewicz – dyrektor WBP w Krakowie, który przedstawił koncepcję tworzenia dyskusyjnych klubów wszędzie tam, gdzie znajdują się chcący czytać książki, oraz dr Łukasz Michalski – historyk, dyrektor PIW.

Dwa dni spędzone w stolicy wykorzystaliśmy maksymalnie, ucząc się, słuchając oraz wymieniając doświadczenia z bibliotekarzami. Oczekując na pociąg do Krakowa podziwiałam panoramę Warszawy z 30. piętra Pałacu Kultury i Nauki, obserwowałam zmianę warty przy Grobie Nieznanego Żołnierza na Placu Zwycięstwa. Byłam też świadkiem próby wręczenia odznaczeń wojskowych i cywilnych w 99. rocznicę odzyskania niepodległości.

Renata Kruczek

Książka kluczem do zrozumienia siebie i innych

To tytuł Ogólnopolskiej Konferencji Biblioterapeutycznej zorganizowanej 14-15 listopada 2017 r. w Opolu przez Regionalny Zespół Placówek Wsparcia Edukacji Pedagogiczną Bibliotekę Wojewódzką w Opolu (RZPWE), a także Polskie Towarzystwo Biblioterapeutyczne (PTB). Patronat honorowy nad wydarzeniem objął marszałek województwa opolskiego Andrzej Buła, a także Kuratorium Oświaty w Opolu, Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich, portal „Nowa Trybuna Opolska”, serwis „Elektroniczna Biblioteka Pedagogiczna SBP”, portal „Lustro Bibliotek”, Radio Opole, Radio Doxa FM, miesięcznik „Biblioteka w Szkole”. Rozpoczynając relację z tego wydarzenia warto przypomnieć, że biblioterapia, według Rhei Joyce Rubin, jest to „program aktywności oparty na interaktywnych procesach zastosowania drukowanych i niedrukowanych materiałów, zarówno wyobrażeń, jak i informacyjnych, ułatwiających z pomocą bibliotekarza lub innego specjalisty wgląd w normalny rozwój lub dokonywanie zmian w emocjonalnie zaburzonego zachowaniu”. Krótko mówiąc biblioterapia to zamierzone oddziaływanie na jednostkę lub grupę za pomocą specjalnie dobranego tekstu oraz metoda rozwoju osobistego, która poprzez dobór odpowiednich tekstów wspiera człowieka. Biblioterapia jest formą pomocy psychologiczno-pedagogicznej.

Termin konferencji nie został wybrany przypadkowo. W ubiegłym roku Zarząd Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego ogłosił, że 14 listopada będzie Ogólnopolskim Dniem Biblioterapii, ponieważ w tym dniu w 1997 r. oficjalnie Towarzystwo mogło rozpocząć działalność. Misją PTB jest popularyzowanie biblioterapii oraz wartościowej literatury, konsolidacja zainteresowanego środowiska, opracowywanie i wydawanie materiałów metodycznych, prowadzenie zajęć i warsztatów, doskonalenie zawodowe poprzez organizację kursów, szkoleń, konferencji, wydawanie „Biblioterapeuty. Biuletynu Informacyjnego Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego”, publikowanie artykułów naukowych i popularnonaukowych. Obecnie na terenie Polski działa jedenaście kół PTB. Więcej informacji o działalności na stronie www.biblioterapiatow.pl.

III edycja Ogólnopolskiej Konferencji Biblioterapeutycznej była okazją do spotkania się bibliotekarzy, nauczycieli, biblioterapeutów, terapeutów, psychologów, fachowców w dziedzinie literatury, wymiany doświadczeń i popularyzacji dobrych praktyk. Była również wydarzeniem jubileuszowym, świętowano 20-lecie istnienia Towarzystwa. Pierwszy dzień rozpoczął się w Opolskim Teatrze Lalki i Aktora od spektaklu *Hokus pokus, czary mary... i Król*, druga część miała charakter wykładowy i zorganizowana została w RZPWE. Konferencję rozpoczęto od odczytania listu Pierwszej Damy,

Agaty Kornhauser-Dudy skierowanego do uczestników, która podkreśliła rolę biblioterapii w rozwoju polskiej edukacji i wyraziła życzenie, by w większości szkół powstały pracownie biblioterapeutyczne.

Uczestnicy wysłuchali wystąpienia Genowefy Surniak, prezesa Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego, która przedstawiła historię, misję, osiągnięcia PTB, a także plany na przyszłość. Dr Wanda Matras-Mastalerz z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie opowiedziała o metaforach literackich w procesie (auto)modelowania i rozwoju czytelnika. Dr Agnieszka Chamera-Nowak z Uniwersytetu Warszawskiego oraz dr Lidia Ippoldt, wiceprezes PTB, opowiedziały o bajkoterapii, metodach pracy z dzieckiem, organizacji zajęć oraz elementach procesu bajkoterapeutycznego, przedstawiły również publikacje wykorzystywane podczas warsztatów. Część wykładową zakończyło wystąpienie dr Elżbiety Zubrzyckiej, psychologa, terapeuty, prezesa Gdańskiego Wydawnictwa Psychologicznego oraz autorki książek dla dzieci o uczuciach i emocjach, która podzieliła się z uczestnikami doświadczeniem zawodowym, a także opowiedziała o procesie tworzenia książek edukacyjnych. Zakończenie pierwszego dnia obrad zorganizowano w Ośrodku Szkoleniowym RZPWE w Niwkach, gdzie uczestnicy wzięli udział w panelu dyskusyjnym prowadzonym przez Justynę Jurasz, nauczyciela bibliotekarza, poświęconym roli teatru i wykorzystania metod teatralnych w procesie biblioterapeutycznym. Drugi dzień miał formę warsztatową, zorganizowano trzy warsztaty. Dr Elżbieta Zubrzycka prowadziła zajęcia *Przyjaźń dobra i zła / Czy warto się złościć?*, opowiedziała o przyczynach, objawach i sposobach radzenia sobie ze złością oraz o dobrych, złych i trudnych przyjaźniach, a także wartości przyjaźni. Dr Małgorzata Siemień z Uniwersytetu Warszawskiego poprowadziła warsztat *Odkrywanie w sobie zaczarowanego ziarenka* – uczestnicy wykonywali scenki pantomimiczne, tworzyli własnego doradcę, pisali list do właściciela ziarenka, wyznaczali swoje zaczarowane miejsca. Joanna Baran, nauczyciel bibliotekarz, zaprosiła do udziału w warsztacie *O szczęściu i wdzięczności...*, podczas którego poznano różne definicje i określenia szczęścia, omówiono cztery przykładowe teksty do poruszanej zagadnienia.

Możliwość spotkania specjalistów z zakresu biblioterapii była okazją do wymiany doświadczeń, poznania nowych metod i technik prowadzenia zajęć, ale przede wszystkim popularyzacji wartościowych książek. Dodajmy, że wielu bibliotekarzy Biblioteki Kraków ukończyło kursy lub szkolenia z zakresu biblioterapii, prowadzi warsztaty profilaktyczne z elementami biblioterapii oraz aktywnie działa w Krakowskim Kole Polskiego Towarzystwa Biblioterapeutycznego.

Paulina Knapik

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Stan wojenny w Nowej Hucie – z fotograficznego archiwum Marka Włodarczyka – godz. 16.30

Prezentacja zdjęć dokumentujących stan wojenny na terenie Nowej Huty. Autorem jest Marek Włodarczyk – zawodowy fotograf, mieszkaniec Nowej Huty, więzień stanu wojennego. Na zdjęciach przedstawia m.in.: oddziały ZOMO w akcji, barykady z płyt chodnikowych, a także miejski krajobraz spowity gązdem łzawiącym. Podczas spotkania zaprezentuje również fotografie innych autorów z tamtego okresu.

Filia nr 56

Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Zielone, kolorowe drzewko – godz. 17.00

Wspólne ubieranie choinki w ozdoby wykonane przez dzieci. Podczas spotkania przewidziano lekturę opowieści oraz rozwiązywanie zagadek.

Filia nr 21

Czytelnia Naukowa

ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Śladami Jezusa przez Ziemię Świętą – godz. 18.00

Prezentacja dr Krystyny Słoczyńskiej poświęcona podróżom do Izraela. Podczas spotkania wyświetlane będą liczne zdjęcia dokumentujące przygody prelegentki. Krystyna Słoczyńska jest absolwentką Akademii Górniczo-Hutniczej (Wydział Ceramiczny, doktorat z fizykochemii ciała stałego). Interesuje się historią sztuki, kulturoznawstwem, religioznawstwem oraz podróżami. Dla znajomych jest skarbnicą wiedzy. Jej największa turystyczna fascynacja to Izrael, który odwiedzała siedemnaście razy, oraz Sahara, na którą odbyła sześć dwutygodniowych ekspedycji. Większość jej podróży zilustrowana jest przy pomocy pokazu slajdów, niektóre opisane zostały w formie dziennika lub listów do znajomych.

► 13 grudnia

Filia nr 56

Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Anielskie cudeńka – godz. 10.00–15.00

Kiermasz prac plastycznych podopiecznych Stowarzyszenia Pomocy Socjalnej „Gaudium et spes”. Wszystkie prace inspirowane są motywami Bożego Narodzenia. Kiermasz przed siedzibą Biblioteki organizowany przez członków Stowarzyszenia.

Filia nr 21

Oddział dla Dzieci

ul. Królewska 59, tel. 797-301-020

Bajkowy grudzień – idą święta – godz. 13.00–16.00

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. W programie głośne czytanie tekstów o tematyce zimowej i świątecznej połączone z zagadkami i zajęciami plastycznymi.

Filia nr 2

ul. Krakowska 29, tel. 12 422-92-43

Polskie Kresy w pigułce – czyli historie z Polesia Małgorzaty Szejnert – godz. 16.30

Spotkanie w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki. Uczestnicy zostaną zapoznani z biografią Małgorzaty Szejnert, a także odkryją kulisy jej pracy nad obszernym reportażem pt. *Usypać góry*. Autorka podjęła się niezwykle trudnego zadania próbując zebrać i usystematyzować wiedzę z tamtego okresu. Klubowicze odbędą „podróż do najbliższej z mitycznych krain”, gdzie poszukiwać będą „miejsca człowieka w kosmosie”. Książka pełna jest ekscytujących, a zarazem tragicznych historii z życia ludzi mieszkających na pograniczu różnych krajów.

Filia nr 52

os. Na Stoku 1, tel. 12 645-29-52

Przez barwną szybę – godz. 17.00

Warsztaty plastyczne dla dzieci wczesnoszkolnych. W programie przewidziano zdobienie szklanych słoiczek i butelek specjalnymi farbami. Prosimy o przyniesienie czystych szklanych opakowań.

Filia nr 56

Oddział dla Dzieci i Młodzieży

os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Zimowe rymowanki – godz. 17.00

Głośne czytanie wierszy dla dzieci o tematyce zimowej napisanych przez polskich autorów. Podczas zajęć uczestnicy wykonają pracę plastyczną oraz wspólnie napiszą zimową rymowankę.

Filia nr 56

Oddział dla Dorosłych

os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

Środek motka – świąteczny czas – godz. 17.00

Świąteczne zajęcia dla miłośników rękodziela, podczas których uczestnicy wykonają ozdoby choinkowe.

► 14 grudnia

Filia nr 7

al. Pokoju 33, tel. 12 414-26-01

Porozmawiamy o emocjach – godz. 9.00

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym. Podczas spotkania uczestnicy będą uczyć się nazywać emocje. Zajęcia będą okazją do wzajemnej integracji.

Filia nr 13

ul. Dzielskiego 2, tel. 12 412-30-00

Zimowe opowieści – godz. 10.00

Zajęcia dla najmłodszych czytelników biblioteki. W programie przewidziano głośne czytanie bajek i wykonanie prostych prac plastycznych. Prosimy o wcześniejsze zgłoszenie udziału w spotkaniu.

Filia nr 14

ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Robimy świąteczny stroik – godz. 10.00

Zajęcia plastyczne dla dzieci przedszkolnych prowadzone przez Renatę Marszałek. W trakcie spotkania uczestnicy wykonają stroiki z metalowych puszek. Prosimy, by dzieci przyniosły je ze sobą!

Filia nr 20

ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Osobliwości dawnego Krakowa – godz. 10.00

Spotkanie autorskie z Bogną Wernichowską, autorką książek popularnonaukowych z dziedziny historii obyczajów i tradycji. Pisarka jest laureatką Złotego Lauru Fundacji Kultury Polskiej za mistrzostwo w dziedzinie publicystki kulturalnej i twórczości literackiej. Przez wiele lat była publicystką tygodnika „Przekrój”. Często pisze o podróżach i zainteresowaniach, wszystkim, co dziwne, niezwykle i tajemnicze. Przez kilka lat była narratorką cyklu filmów *W rajskim ogrodzie* przedstawiającego najszlachetniejsze, zabytkowe ogrody Europy. Wybrane publikacje Bogny Wernichowskiej to: *Opowieści niesamowite z życiorysów sławnych ludzi i pamiętników zaczerpnięte*, *Skarbczyk imion współczesnych*, *Ezoteryka w życiorysach sławnych ludzi*.

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Przed katastrofą – godz. 17.00

Spotkanie w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki dotyczące publikacji *Przed katastrofą* Noah Hawley, w której zawarto opis wypadku samolotu. Z jedenastu osób ocalało jedynie dwoje.

Filia nr 21

Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Historia i przyszłość planowania przestrzennego w dzielnicy V Krowodrza – godz. 17.30

Tematem spotkania będzie historia i przyszłość planowania przestrzennego w Dzielnicy V Krowodrza w kontekście wniosków składanych przez mieszkańców oraz ekspertów. Dyskusję poprowadzi Radny Dzielnicy V Łukasz Mańczyk. Współorganizatorem spotkania jest Rada Dzielnicy V Krowodrza. Patroni cyklu: Radio Kraków, „Dziennik Polski”, miesięcznik „Kraków”, lovekrakow.pl, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa, TVP Kraków.

Podróże niekoniecznie biblioteczne

St. Andrews – tradycja i nowoczesność

St. Andrews to niewielkie szkockie miasteczko położone przy Morzu Północnym w hrabstwie Fife. Jest siedzibą najstarszego uniwersytetu w Szkocji, na jego terenie znajdują się jedno z najstarszych pól golfowych na świecie. Współcześnie St. Andrews to przede wszystkim ośrodek uniwersytecki i turystyczny.

St. Andrews zostało założone w 1140 roku przez biskupa Roberta, natomiast dopiero 30 lat później w 1170 roku na podstawie królewskiego edyktu po zachodniej stronie katedry wybudowano nowe miasto. W średniowieczu St. Andrews było ośrodkiem duchowym Szkocji, odgrywało ważną rolę polityczną i gospodarczą. W związku z okresem reformacji, a następnie angielskiej wojny domowej miasto bardzo straciło na znaczeniu. Dopiero w XIX wieku na nowo zaczęło stawać się popularne.

Do największych atrakcji miasta należą: Uniwersytet St. Andrews, ruiny zamku i katedry oraz liczne pola golfowe. Ruiny zamku znajdują się na wybrzeżu klifowym nad samym Morzem Północnym. Wędrując wzdłuż brzegu dociera się do ruin monumentalnej St. Andrews Cathedral z 1158 roku, która w latach świetności przez długo była największym budynkiem Szkocji. Jej długość wynosiła ponad 100 m, a wysokość 30 m. Dziś jest to zupełna ruina – utrzymały się jedynie fragmenty niektórych bocznych ścian oraz częściowo wystające ponad poziom trawy kamienne fundamenty wyznaczające obwód katedry.

St. Andrews jest także związane z polskim wojskiem. Podczas II wojny światowej w tym miasteczku stacjonował I Korpus Polski na czele z Władysławem Sikorskim. Obecnie w ogrodzie przy St. Andrews Museum znajduje się pomnik poświęcony pamięci wodza.

Nadmorskie, niewielkie miasteczko słynie z pól golfowych. Położone tuż przy wybrzeżu *Old Course* jest uznawane za najstarsze pole golfowe na świecie. Słowne legendy głoszą, iż grano tam w golfa już na początku XIV wieku. Znajdujący się obok pola jeden z najstarszych klubów golfowych na świecie *The Royal and Ancient Golf Club of St. Andrews* założony został w 1754 roku. Z budynku, restauracji i postawionych przed nim ławek korzystać mogą jedynie osoby zrzeszone w klubie. Co ciekawe – dopiero w 2014 roku podjęto decyzję zmieniającą 260-letnią tradycję i od 2015 roku kobiety również mogą zostać członkami prestiżowego *The Royal and Ancient Golf Club of St. Andrews*.

Miasteczko słynie również z jednej z najlepszych uczelni w Wielkiej Brytanii – Uniwersytetu St. Andrews. W ostatnich latach w krajowych rankingach zajmował on miejsca na najniższym szczeblu podium lub tuż za nim. Główna biblioteka uniwersytecka w roku akademickim 2015/2016 zarejestrowała 1 113 535 odwiedzin studentów, co oznacza, że prestiż i renowacja uczelni stoją ciągle na wysokim poziomie. Ciekawostką jest, iż właśnie na tej uczelni poznali się księżna Catherine oraz książę Wilhelm – drugi w kolejności następcy brytyjskiego tronu, co dodało uniwersytetowi i miastu niezwyklej popularności.

St. Andrews warto odwiedzić przede wszystkim, aby poczuć klimat „starej” Szkocji, łączącej się z młodym duchem studentów. To właśnie tam, wśród ruin zamku i katedry, można znaleźć młodzież ciągle pstrykającą zdjęcia lub zagłębiającą się w lekturze na czytniku e-booków. To niezwykle zderzenie kultur daje poczucie, że w St. Andrews wszystko jest na swoim miejscu.

Jolanta Oleksa

Kalendarium krakowskie

- 1.12.1415** – w Brzeźnicy urodził się Jan Długosz (zmarł 19.05.1480 w Krakowie) – historyk, kronikarz, geograf, pierwszy heraldyk polski. *Autor Kronik Królestwa Polskiego*, obejmujących historię Polski od najdawniejszych czasów do 1480 r., uznawany za „ojca polskiej historiografii”. Pochowany w Krypcie Zasłużonych na Skałce w Krakowie.
- 1.12.1876** – otwarto Muzeum Czarotoryskich w Krakowie, jedno z najstarszych muzeów w Polsce. Jego początki sięgają roku 1801 i zbiorów księżnej Izabeli Czarotoryskiej, prezentowanych w Świątyni Sybilli w Puławach, które następnie przeniesiono do Krakowa. Muzeum gromadzi dzieła malarstwa europejskiego XIII–XVIII w., zabytki europejskiego i islamskiego rzemiosła artystycznego od średniowiecza do XIX w., grafiki, zabytki sztuki starożytnej oraz militaria.
- 3.12.1786** – Kraków nawiedziło silne trzęsienie ziemi, którego skutkiem były liczne zniszczenia kamienic oraz kościoła św. Katarzyny.
- 3.12.1955** – zaingerował działalność Teatr Ludowy, mieszczący się na os. Teatralnym w Krakowie. Swą działalność rozpoczął premierą sztuki *Krakowiaci i Górale* Wojciecha Bogusławskiego. Pierwszym dyrektorem była Krystyna Skuszanka. Teatr Ludowy wystawia również sztuki na Scenie Pod Ratuszem w budynku ratusza przy Rynku Głównym.
- 6.12.1910** – w Krakowie ukazało się pierwsze wydanie dziennika „Ilustrowany Kurjer Codzienny”. Był to pierwszy dziennik ogólnopolski, wydawany do 1939 r. W latach 2011–2013 wszystkie wydania zostały zdigitalizowane. Pełnotekstowe archiwum dziennika w wersji elektronicznej dostępne jest w zasobach Małopolskiej Biblioteki Cyfrowej.
- 7.12.1912** – w Krakowie przy ul. Starowiśniej 16 otwarto kino Uciecha. Mieściło ponad 600 widzów i przez wiele lat było największym kinem w mieście. Jako pierwsze z krakowskich kin zastosowało aparaturę dźwiękową. Zostało zamknięte w 2001 r. z powodów finansowych. W 2009 r. wznowiło działalność jako kinoteatr, który w tej formie funkcjonował jedynie do 2011 r., kiedy został ostatecznie zamknięty.
- 7.12.1935** – w Krakowie ukończono budowę głównego gmachu Akademii Górniczej, jednej z największych budowli w Polsce (110 tys. m³). Budowa trwała 12 lat.
- 8.12.1981** – założono Papieską Akademię Teologiczną, przekształconą w 2009 r. na Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie. Uczelnia prowadzi działalność na pięciu wydziałach w Krakowie i jednym w Tarnowie.
- 8.12.2001** – na Wiśle w Krakowie otwarto Most Kotlarski, łączący Grzegórzki z Zabłociem.
- 11.12.2008** – otwarto tunel Krakowskiego Szybkiego Tramwaju, łączący Rondo Mogiłskie z okolicami głównego dworca kolejowego. Jest pierwszym tego typu obiektem w kraju, łączącym cechy klasycznego tramwaju oraz metra. Stanowi część sieci Krakowskiego Szybkiego Tramwaju.
- 13.12.2008** – nastąpiło uroczyste otwarcie nowego gmachu Opery Krakowskiej przy ul. Lubicz 48. Prace budowlane rozpoczęto w 2004 r., według projektu krakowskiego architekta Romualda Loeglera.
- 15.12.1922** – powstało Towarzystwo Miłośników Książki w Krakowie, druga w kolejności po Towarzystwie Bibliofilów Polskich w Warszawie organizacja bibliofilska w kraju.
- 18.12.1978** – na Wawelu powołano Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa. Działa pod ustawowym patronatem urzędu Prezydenta RP. Do tej pory organizacja sfinansowała częściową lub całkowitą odnowę ponad 400 obiektów zabytkowych, w tym m.in. Zamku Królewskiego na Wawelu, archikatedry na Wawelu, Kościoła Mariackiego, Sukiennic, Collegium Maius UJ, klasztoru benedyktynów w Tyńcu.
- 22.12.1857** – uruchomiono oświetlenie gazowe w Krakowie. Początkowo lampami gazowymi oświetlony był Rynek Główny, ulica Stradom, Kazimierz oraz ulica Lubicz przy dworcu.
- 24.12.1865** – w Słomniczkach urodził się Adam Chmiel (zmarł 13.02.1934 w Krakowie) – historyk kultury, archiwista, znawca i miłośnik Krakowa. Był pracownikiem Archiwum Akt Dawnych w Krakowie, gdzie był kolejno adiunktem, archiwariuszem, a następnie dyrektorem. Pracował również na UJ jako historykograf uczelni i opiekun Archiwum. Współzałożyciel Towarzystwa Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Przyczynił się do powołania Muzeum Historycznego Miasta Krakowa.
- 26.12.1855** – miał miejsce pierwszy publiczny pokaz elektryczności w Krakowie. Światło elektryczne użyte zostało na premierze opery *Prorok* – jako „środek elektryczny”.
- 27.12.1587** – w Katedrze Wawelskiej odbyła się koronacja Zygmunta III Wazy na króla Polski.
- 30.12.1850** – na Wiśle w Krakowie otwarto Most Podgórski, funkcjonujący do 1925 r., łączący Kazimierz z Podgórzem. Obecnie jedyną pozostałością po moście są znajdujące się po obu stronach Wisły murywane przyczółki, na których obecnie opiera się kładka pieszo-rowerowa im. Ojca Bernatka.
- 31.12.1986** – założono Muzeum Historii Fotografii w Krakowie. Początkowo mieściło się w Kamienicy Hetmańskiej przy Rynku Głównym 17. Obecna siedziba znajduje się przy ul. Józefitów 16. Od 2007 r. Muzeum nosi imię Walerego Rzewuskiego.

Opracowanie: Małgorzata Kosmala

► 15 grudnia

Filia nr 26

ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Warsztaty ozdób świątecznych – godz. 17.00–18.00

Warsztaty dla dzieci w wieku 4–12 lat, podczas których uczestnicy będą wykonywać ozdoby świąteczne. Zajęcia będą odbywać się w dwóch grupach wiekowych – młodsze dzieci wykonają ozdoby klejone, starsze szyte. Prosimy, aby na zajęcia przynieść kolorowy filc, nożyczki, igłę, nici i koraliki. Obowiązuje rezerwacja telefoniczna.

Filia nr 21

Wypożyczalnia dla Dorosłych

ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Armenia – w poszukiwaniu źródeł. W obiektywie Marii Baścik – wernisaż wystawy – godz. 18.30

Wernisaż wystawy fotografii Marii Baścik połączony z pokazem slajdów o Armenii. Autorka zdjęć to absolwentka Uniwersytetu Jagiellońskiego. Z wykształcenia jest geografem o specjalizacji hydrografia i zoologia, z zamiłowania zaś krajoznawcą, podróżnikiem i fotografem. Wystawa fotograficzna jest wynikiem wędrówek autorki po Armenii w poszukiwaniu źródeł wód mineralnych i termalnych w 2014 roku, podczas realizacji stypendium naukowego Uniwersytetu w Erywanii w ramach programu IANUS – Inter-Academic Network Erasmus Mundus.

► 18 grudnia

Filia nr 56 Oddział dla Dorosłych

os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

Jest taki dzień... – godz. 17.30

Spotkanie dotyczące tradycji świątecznych. Uczestnicy wysłuchają utworów poetyckich z motywem świąt Bożego Narodzenia.

► 19 grudnia

Filia nr 48

os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Świąteczne opowieści – godz. 9.30–10.30

Zajęcia literacko-plastyczne dla 5-latków dotyczące polskich tradycji i zwyczajów bożonarodzeniowych. W trakcie zajęć uczestnicy wykonają choinkowe ozdoby.

Filia nr 54

os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Kolęda z szopką – godz. 16.30

Wigilijne spotkanie dla seniorów. W programie przewidziano poczęstunek oraz śpiewanie kolęd z muzyką wykonywaną na żywo. Gościem specjalnym spotkania będzie szopkarz Władysław Kołaś, który na ten wieczór udostępni wykonane przez siebie szopki i opowie o swojej pasji.

► 20 grudnia

Filia nr 21

Oddział dla Dzieci

ul. Królewska 59, tel. 797-301-020

Bajkowy grudzień – idź święta – godz. 13.00–16.00

Zajęcia dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym. W programie głośne czytanie tekstów o tematyce zimowej i świątecznej połączone z zagadkami i zajęciami plastycznymi.

Filia nr 49

os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Pomnik Tadeusza – zakończenie roku Tadeusza Kościuszki

– godz. 17.00–19.00

Zajęcia edukacyjne dla najmłodszych dotyczące historii w kulturze. Spotkanie inspirowane osobą i osiągnięciami Tadeusza Kościuszki. Postać bohatera narodowego będzie inspiracją do stworzenia pracy plastycznej. Konieczne wcześniejsze zapisy telefoniczne lub osobiste w filii bibliotecznej.

Filia nr 50

os. Kościuszkowskie 5, tel. 12 648-79-46

Świąteczna choinka – godz. 17.00–18.00

Warsztaty dla rodzin z dziećmi o tematyce świąt Bożego Narodzenia. W programie przewidziano wykonanie ozdób choinkowych.

Opracowanie: Jolanta Oleksa

Opiekunka młodych poetów Elżbieta Zechenter-Spławińska

Elżbieta Zechenter-Spławińska to poetka, autorka książek dla dorosłych i dzieci, doktor nauk humanistycznych, laureatka Nagrody Krakowska Książka Miesiąca za tomik poezji *Czapka niewidka*, odznaczona Brązowym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

Urodziła się w 1935 roku w Krakowie. Wychowała się w domu pełnym książek. W końcu jest córką znanego poety i satyryka, współzałożyciela krakowskiego „Dziennika Polskiego” Witolda Zechentera, a wnuczką prozaika i dziennikarza Edmunda Zechentera. Jak sama wspomina podczas rozmowy ze mną: *Wychowywałam się między książkami. Mój ojciec miał gigantyczną bibliotekę. Książek tych nie wolno mi było dotykać. Ja miałam własną biblioteczkę w swoim pokoju... Jak byłam mała, ojciec zawsze pilnował moich lektur, np. nie wiedziałam, kto to jest Karol May, ale wiedziałam, kto to jest Leopold Staff. Nie mogłam sobie o książkach porozmawiać z koleżankami, bo miałam zupełnie inne lektury.*

W czasach okupacji w domu rodzinnym poetki odbywały się tajne spotkania literackie. Rozmawiano o polityce i literaturze. Młodzi ludzie czytali swoje wiersze. Przyszła poetka „prześląkała literaturę”. Ukończyła filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim. W tym czasie rozpoczęła się jej droga poetki. Jak wspomina podczas rozmowy z Beatą Grabką: *[...] Uważałam to za całkiem normalne, że człowiek zapisuje swoje myśli. Ale to było takie sobie wierszykowanie. Tak naprawdę zaczęłam pisać na studiach. Debiutowałam fraszką w „Sztandarze Młodych” w 1955 roku. Cały czas rozwijała i pielęgnowała swoją twórczość. Tytuł doktora nauk humanistycznych uzyskała w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie. Przez trzy lata pracowała na stanowisku kierownika literackiego Teatru Lalek „Rabcio” w Rabce. W rezultacie wychodziło spod jej pióra coraz więcej tekstów adresowanych do dzieci i młodzieży. Była redaktorem programu i autorką scenariuszy krakowskiego Studia Filmów Animowanych. Wiersze publikowała w czasopiśmie (m.in. „Życie Literackie”, „Odgłosy”, „Poezja”, „Kultura”, „Literatura”, „Dekada Literacka”, „Sycyna”) oraz w czasopiśmie dla dzieci (np. „Świerszczyk”). Jej teksty śpiewane były i nadal są przez artystów kabaretowych Piwnicy pod Baranami i Loch Camelot oraz zespół Wawle Jana Wojdaka. Poetka od dzieciństwa mieszka w Krakowie. Jej ulubione miejsce to odcinek Plant przy ul. Basztowej z mostkiem oraz zaułek przy ul. Senackiej i Kanoniczej. Uwielbia spacerować po całym Starym Mieście, które*

foto. Janusz M. Paluch

przypominają o wielu wydarzeniach z jej życia.

Prof. Wojciech Ligęza o wierszach Elżbiety Zechenter-Spławińskiej pisze tak: *[...] uczą dystansu – potwierdzonego przez autoironię, obrony własnych praw, cóż z tego, że słabszych od wrzawy całego świata, dzielności, która przyjmuje wszystko, co się wydarza, bez upiększeń, złudzeń i mitów. Raz po raz powraca czułość, odzywa się czysty liryzm.*

W jej twórczości można doszukać się pewnego rodzaju hołdu dla ojca w postaci wierszy elegijnych i książki *Malinowy tort. Witold Zechenter po latach*. Dzieło powstawało dwa lata, a po jego napisaniu poetka odetchnęła z ulgą, bo spłaciła dług wobec pamięci ojca. Książkę można wypożyczyć w Bibliotece Kraków w Filii nr 1 (ul. Dietla), nr 4 (ul. Bobrowskiego), nr 43 (ul. Jasińskiego), nr 45 (ul. Teliży).

W 1990 roku została opiekunką Grupy Literackiej „Sylaba”, działającej przy ośrodku Kultury im. C.K. Norwida w Krakowie, a od 1995 roku prowadzi Koło Literackie w Centrum Młodzieży im. dr. H. Jordana w Krakowie. Podczas warsztatów przede wszystkim słucha kursantów. Wyznacza im kierunek. Jak sama mówi: *[...] słucham, co piszą, i robię dokładnie co mój tata. Tu przegadałeś. Tu niepotrzebnie się wymądrzasz. A to jest oczywiste. Staram się to robić delikatnie. Niektórzy nie wytrzymują krytyki i nie chodzą, ale chodzą inni. W rezultacie spod jej skrzydeł wyszło wielu znakomitych pisarzy, m.in. Katarzyna Turaj-Kalińska, Eryk Ostrowski, Cezary Zalewski, Monika Mostowik, Paulina Pidzik, Anna Mazela. Poetka stała się dla wielu ludzi pióra przewodnikiem po sztuce pisania. Nic w tym dziwnego, w końcu widzi i docenia pragnienie obcowania z literaturą. Jak sama zauważa, podczas targów książki: *[...] te tłumy gigantyczne stoją w kolejkach do poszczególnych pisarzy, by dostać autograf. Przecież to się nie bierze znikąd. To się bierze z autentycznej społecznej potrzeby.**

Ludmiła Guzowska

* * *

Ewa chodzi po rajskim ogrodzie
zrywa oliwki i słodkie figi.
Wie, jak wygląda aloes
i napastliwa mimoza,
przygląda się jaszczurkom,
motylom tak dużym,
że trudno je odróżnić od maleńkich
ptaków,
głaszcze ślepą i głuchą kotkę,
która jeszcze cieszy się życiem
i nie smuci, że nie potrafi długo.

Ewa suszy pranie,
rozwieszona na rajskim sznurku
między drzewami wiadomości
złego i dobrego

* * *

Lalki mojego dzieciństwa
niemowlaki ze smoczkiem w buzi
(musieliem je przewijać i śpiewać im
kołysanki)
i kilkulatki, cierpliwe powiernice
w krakowskich strojach.

Lalki mojej wnuczki,
długonogie, z biustem,
z kompletem strojów na każdą okazję,
z seksowną bielizną,
lalki na bardzo wysokich obcasach.

Chyba sobie z nimi nie pogada,
bo i o czym?

* * *

Nauczyliśmy się
że znikanie najbliższych
jest normą
że powszechność śmierci
wszystko usprawiedliwia
że jak ktoś rozpacza
wystarczy mu podsunąć
odpowiedni cytat
z odpowiedniego świętego
(bo nie należy walczyć
z czymś na co nie mamy wpływu)

to logiczne
i nieludzkie

Nasze psy

Psy
które wyszły na wieczny spacer
cierpliwi towarzysze dzieciennych zabaw
dyskretni świadkowie pierwszych
pocałunków
piastunki naszych dzieci
psy
o tyle od nas mniej skomplikowane
że rozumiały co to wierność
która jest dla nas abstrakcyjnym
rzeczownikiem
odmienianym przez losowe przypadki
psy
zazdrosne ale nie zawistne
które umiały patrzeć prosto w oczy
naszej samotności
urodzeni komiccy z pantoflem w pysku
psy
które nie przyjdą już na zawołanie

Ojcu

Ta myśl z zewnątrz
nie może się przebić
nie ma takiej szczeliny
by doszła do mózgu
ta wiadomość z ostatniej chwili
ani przez oczy
bo one Cię widzą
ani przez uszy
bo one Cię słyszą
ani przez serce
które wierzy w Ciebie

kocham Cię
więc jesteś

* * *

Ratuję mojego mordercę
chodzę z nim do lekarzy
trzymam pod swoim dachem
dzielę z nim stół i łóżko
jego ból jest moim bólem
radość – moją radością

Śpię z moim mordercą
paktuję z moim mordercą
– z moim ciałem
które ma mnie zabić

Wigilia '81

Jest stół nakryty, biały obrus,
żywiczna gałąź i jemiola,
przed pustym krzesłem pusty talerz
dla tego, kogo próżno wołać.

Znowu łamiemy się opłatkiem
-czy to opłatek, czy przysięga?
i mówią do nas, ludzkim głosem
nasi pasterze i zwierzęta.

Lecz Bóg, co nocą się narodzi,
aby tę Miłą błogosławić,
czy Ją odnajdzie w słów powodzi,
co są jak piołun i dynamit?

Jest stół nakryty, obrus biały
I Scherzo h-moll, to z kołędą-
i tylko Mędrców wśród nas nie ma,
ale wierzymy, że przybędą.

* * *

Co można znaleźć w wierszu?
To, czego już nie ma
co może nie istniało
a tutaj oddycha
połówkę snu złączoną
z prawdą, od niechcenia
fragmenty miasta
w którym nigdy się nie było
rozmowy z umarłymi
którzy mają rację
i chcą nas uczyć życia.
Gdyby dobrze szukać
to można znaleźć w wierszu
wiernie fotografie
na których zamiast osób
są nasze uczucia.

Krystyna Zbijewska

Orzeł w kurniku Z życia Stanisława Wyspiańskiego

Prezentujemy fragment książki Krystyny Zbijewskiej *Orzeł w kurniku. Z życia Stanisława Wyspiańskiego*, której reprint wydany przez Fundację Promocji Kultury „Urwany Film” będzie miał promocję 4 grudnia 2017 r. o godz. 17.00 w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką”, tydzień po 110. rocznicy śmierci autora *Wesela*.

Dziś, gdy na pewne sprawy społeczno-obyczajowe, na pewne problemy psychologicznej natury patrzyemy inaczej niż w pruderyjnej epoce z przełomu wieków, warto chyba pokusić się o częściowe bodaj rozwiązanie zagadki osobistego życia Wyspiańskiego, o ujawnienie pewnych ukrytych dotąd momentów. Może na tle nieznanych czy nie w pełni znanych rodzinnych spraw artysty tym silniej ukaże się nie tylko „heroizm, z jakim on szedł przez życie i znosił swoją dolę”, ale i niezwykłość jego charakteru, i wielkość jego geniuszu.

Feliks Jasieński nazwał Wyspiańskiego „orłem zamkniętym w kojcu dla kur”. Jak trafił artysta do owego „kojca”, do brutalnej szarzyzny rodzinnego życia, z biegiem czasu niewiele mającego wspólnego z wymarzoną przez siebie ogniskiem domowym, któremu złożył hołd w *Wyzwoleniu*, wprowadzając do dramatu o narodzie i poezji kapłankę tego ogniska, Hestię, z pochodnią przekazaną Konradowi, oraz tworząc jedną z najpiękniejszych scen tej sztuki – scenę matki pochylonej nad kotłuską u stóp bożonarodzeniowej choinki.

Kim była Teofila?

Przed wszystkim miała na imię Teodora Teofila. Drugie imię przybrała – jak twierdzi żyjąca do dziś w Konarach jej rodzina – gdy dla odmłodzenia się zaczęła używać metryki swej krewniaczki, „ślepej Teofilii”. Ta tułająca się po wsi nieszczęśliwa kobieta z nieślubnym dzieckiem – Marysią, która wydała się potem niezłe za męża i wyjechała do Francji – przebywała nawet jakiś czas u Wyspiańskich w Węgrzicach i leczyła chore oczy w klinice krakowskiej. Teodora Teofila Pytko urodziła się 9 kwietnia 1868 roku,

była więc o rok starsza od swego przysłego męża.

Jak pokazują wymownie jej późniejsze fotografie i liczne męzowskie portrety, nie odznaczała się urodą. Grube rysy, szeroka twarz oszpecona przebytą w dzieciństwie ospą. Była natomiast w młodości bardzo zgrabna, a do końca życia chlubiła się piękną karnacją. Jakże często to jej piękne ciało służyło Wyspiańskiemu za model malowideł z aktami (*Skarby Sezamu*, *Strącone anioły*, *Żywioty*). Może ono tak silnie urzekło malarza? A może urzekła go krakowska barwność, autentyczna ludowość konarskiej dziewczyny? W radiowym programie z 30 września 1936 roku pt. *Wspomnienia o Wyspiańskim i Reymoncie* profesor Michał Siedlecki, znający dobrze Wyspiańskiego i jego żonę ze wspólnych wizyt u Sewerów, stwierdzał:

... żona jego była to prosta wiejska kobieta bez wykształcenia. Duża, mocno zbudowana, lubiąca się pięknie po krakowsku wystroić, robiła wrażenie ogólnie mocno baby wiejskiej. Nieraz słyszałem, jak ludzie z podziwem wyrażali się o tym, że Wyspiański, tak delikatny i łagodny, wziął sobie jako towarzyszkę mocną, wielką kobietę, zupełnie odmiennego typu, niż sam reprezentował. Trudno wdawać się w analizę psychologiczną tego faktu. Być może, że Wyspiański tak dalece sam dla siebie stanowił środowisko i tak był mocny w swych myślach, że nie było mu potrzeba ani dzielenia się, ani też źródła myśli. Z drugiej strony trzeba jednak powiedzieć, że pani Wyspiańska umiała bardzo dużo pieśni ludowych i opowieści ludowych i zupełnie dobrze je opowiadała. Wyspiański nieraz słuchał jej całkiem nieładnego i nieuczzonego, ale bardzo charakterystycznego głosu. Je-

stem pewien, że zdołał odczuć charakter naszego ludu w jego najmocniejszych cechach w znacznej mierze dzięki swej żonie.

Kiedy i w jakich okolicznościach poznał Wyspiański Teofilę? Na pytanie to nie można dać dzisiaj pewnej odpowiedzi. Przyjęło się twierdzenie i powtarzają je wszyscy biografowie artysty, że Teofila była służącą jego ciotki, Stankiewiczowej. Czy tak było istotnie? Czy to w kuchennych oparach, przy balii lub siekaniu kotletów ujrzał młody malarz po raz pierwszy tę większą dziewczynę i stracił dla niej głowę?

Znamienne są wypowiedzi krewnych Teofili. Mówi Franciszek Macko:

Teoska niosła śniadanie do biura, gdzie pracowały trzy córki z rodziny, u której służyła w Krakowie. Jak zawsze w krakowskim ubraniu, zgrabna była i hoża. Powozemjechał malarz. Spodobala mu się. Począł, aż wyjdzie z biura, podpatrzył, dokąd idzie, i zaczepił.

Może „zaczepił” z propozycją pozowania?... Może owo „spodobanie” miało początkowo charakter czysto malarski?

Siostrzenica Teofili, Janina Peterowa, przekazała ze wspomnień matki relację dość wiarygodną:

Miał Wyspiański poznać swą przyszłą żonę w kościele Franciszkańskim. Gdy artysta przyozdabiał prezbiterium świątyni barwną polichromią, wujenka zatrudniona tam była jako pomoc murarska – przy ceglach, wapnie, farbach.

Relacja Franciszki Kubińskiej, siostry drugiego męża Teofili, zajmującej do dziś rodzinny dom Wašków w Węgrzicach, o wiele lat wstecz przesuwając pierwsze spotkanie Wyspiańskiego z Pytkówną:

Opowiadała poetessa [tak na wsi nazywano żonę poety], że jako młoda dziewczyna goniła gęsi, gdy uciekały przed pożarem. Nadbiegł jakiś miejski chłopak. Poprosiła o pomoc. To był student z Krakowa, Stanisław Wyspiański. Wtedy się poznali.

Niezbyt prawdopodobna ta opowieść nabiera cech prawdopodobieństwa, gdy zajrzy się do kronik miasteczka Żabna (do którego Konary dziś należą). Okazuje się, że w przeddzień wyjazdu Wyspiańskiego na małopolską wyprawę malarską pod kierunkiem profesora Łuszczkiewicza – 24 lipca 1889 roku – nawiedził Żabno wielki pożar. Czy nie mogło się zdarzyć, że sześciu młodych studentów Szkoły Sztuk Pięknych przerwało podróż, widząc łuny nad miasteczkiem?

Również z Konarami wiąże poznanie się Wyspiańskiego z Pytkówną przekazy rodzinne – ustne relacje ich potomków, córki i wnuczki:

Było na wsi wesela. W karczmie huczała zabawa. W kolorowym krakowskim stroju wywijala Teofila w tańcu, śpiewała improwizowane przyśpiewki. Przez okno zaglądał do roztańczonej izby student z miasta. Był to Wyspiański. Zakochał się z miejsca w jej barwnych sukniach, w jej tańcu i śpiewie.

Wiadomo, że przyszły artysta samotnie kończył szkoleniową wyprawę na Podkarpacie, odwiedzając między innymi właśnie Tarnów i okolice. Może więc istotnie – wbrew wynikom dotychczasowych badań, dotyczących szczegółów tej wycieczki – trafił wtedy i do Konar. Może już wtedy poznał swą przyszłą żonę?

I jeszcze jedna opowieść, którą na kilka miesięcy przed śmiercią przekazał mi Tadeusz Seweryn, znakomity etnograf, wieloletni dyrektor krakowskiego Muzeum Etnograficznego, sam z Żabna rodzem i od dziecka znający rodzinę Pytków:

Pytkówna wcześniej wyjechała do miasta na służbę. Przeżywała w Krakowie jakąś tragedię, bo myślała o samobójstwie. Na moście wiślanym, gdy rzucić się miała do wody, przytrzymał ją młody człowiek. Wtedy po raz pierwszy ujrzała swego przyszłego męża.

Relacja, jak i pozostałe, nie pozbawiona poetyckości i może z wybujałej tylko zrodzona fantazji. Ponieważ jednak usłyszana z ust człowieka poważnego, naukowca, zasługuje ona chyba na uwagę. Tym bardziej że pozwala na zbudowanie nader przekonującego „łańcucha zdarzeń”, które doprowadzić mogły w przyszłości do małżeńskich okowów artysty.

Biblioteka wśród przyjaciół

Biblioteka Kraków, będąca obecnie największą samorządową instytucją tego rodzaju w kraju, staje obecnie przed wieloma wyznacznymi wyzwaniami z nową rolą odgrywanej w życiu kulturalnym miasta. Jednym z wielu zadań statutowych Biblioteki jest prowadzenie działalności na rzecz współpracy regionalnej oraz integracji europejskiej. Ważnym elementem tego rodzaju ak-

tywności jest nie tylko udział w organizacjach międzynarodowych skupiających biblioteki, ale także bezpośrednie kontakty z partnerami w Europie.

Istotnym krokiem w realizacji nowych zadań było przystąpienie Biblioteki Kraków do prestiżowej organizacji skupiającej bibliotekarzy i biblioteki, jaką jest Międzynarodowa Federacja Stowarzyszeń i Instytucji Bibliotekarskich (*The International Federation of Library Associations and Institutions* – IFLA), jak również udział w Kongresie IFLA we Wrocławiu, o czym pisaliśmy na łamach naszego informatora (numer 1/2017).

Tym, co otwiera nowe perspektywy współpracy, są jednak bezpośrednie kontakty, które służą wymianie doświadczeń oraz opinii, a także przyjęciu przez Bibliotekę najlepszych rozwiązań i standardów. Minione miesiące to nie tylko nawiązanie współpracy z bibliotekami we Francji, Niemczech, Czechach, na Słowacji, Litwie czy w Rosji, ale przede wszystkim wizyty partnerów ze Szkocji oraz Chorwacji. Kontakty i spotkania pozwalają na realizację wspólnych przedsięwzięć, których odbiorcami są Czytelnicy. Wymienić w tym miejscu należy choćby wystawę poświęconą postaci

Bohumila Hrabala czy promocję literatury chorwackiej w Krakowie i polskiej w Chorwacji. Efektem współpracy regionalnej jest również prezentowana obecnie, zrealizowana wraz z Konsulatem Generalnym Węgier w Krakowie, wystawa poświęcona poezji Janusza Pogonowskiego (Biblioteka Główna ul. Powroźnicza 2 – od 21 listopada do 29 grudnia).

Wszystkie wspomniane wydarzenia, jak i kontakty mają służyć przede wszystkim wzajemnemu poznaniu i zbliżeniu, gdyż tylko dobre i przyjacielskie relacje wpływają na zrozumienie i integrację.

Jan Brodowski

Moje życie pograżone w żałobie

Od 22 listopada w Bibliotece Głównej (ul. Powroźnicza 2) zobaczyć można wyjątkową wystawę pt. *Moje życie pograżone w żałobie*, przedstawiającą część listów Janusza Pogonowskiego napisanych do bliskich w obozie koncentracyjnym Auschwitz w latach 1942–1943. Po latach zobrazował je swoimi fotografiami urodzony po wojnie węgierski artysta Zoltan Móser.

Krakowianin Janusz Pogonowski (ur. 1922) trafił do Auschwitz w 1940 r. wraz z pierwszym transportem polskich więźniów politycznych z Tarnowa, został powieszony w 1943 r. w odciecku za ucieczkę z więzienia i kontakty z ludnością zamieszkałą w strefie przyobozowej. Zoltan Móser (ur. 1946), znany węgierski fotografik, pisarz i etnograf, po lekturze listów obozowych Pogonowskiego postanowił poprzez fotografię ukazać emocje, które przywołują świadomość ogromu zbrodni i ludzkiej tragedii. Kilkadziesiąt zdjęć pokazywanych na wystawie, przygotowanej we współpracy z Konsulatem Generalnym Węgier w Krakowie, jest kwintesencją jego wrażliwości.

Na otwarciu wystawy 21 listopada była obecna Konsul Węgier Adrienne Kormendy, członkowie rodziny Janusza Pogonowskiego oraz Franciszek Piper, emerytowany kierownik działu badawczego Muzeum Auschwitz Birkenau, redaktor i wydawca listów Pogonowskiego. **Wystawa będzie otwarta do 29 grudnia.**

Piotr Wasilewski

W podziemiach u Hipolitów

Zawsze bardzo się cieszę, kiedy w Kamienicy Hipolitów – Oddziale Muzeum Historycznego Miasta Krakowa jest nowa wystawa czasowa, bo oprócz wystaw odwiedzam wtedy najsłynniejszego krakowskiego kota muzealnego – Hipolita. Ostatnio podziwiałam piękną kobietę na wielkiej scenie. **Kobiece spojrzenie. O aktorstwie Antoniny Hoffmann** to wystawa zorganizowana w 120. rocznicę śmierci aktorki. Dzisiaj już tylko nieliczni znają to nazwisko, a przecież w XIX wieku była to najjaśniejsza gwiazda krakowskiego teatru. Urodziła się w Warszawie w 1842 r., ale już w wieku niespełna 20 lat przeniosła się do Krakowa, z którym związała się na całe życie. Zawodu uczyła się w szkole dramatycznej, co było rzadkością na tamte czasy, ponieważ większość aktorów było samoukami.

Antonina występowała na scenie m.in. z wybitną aktorką Heleną Modrzejewską, łączyła je przyjaźń i rywalizacja. Przez pewien czas mieszkała w domu matki Heleny, Józefy Bandy, a gdy zmarła w wieku 55 lat, została tymczasowo pochowana w grobie rodzinnym Bendów.

Antonina Hoffmann większość życia spędziła w teatrze, kreując prawie 400 ról. Była przykładem niezależności, niezwyklej pracowitości i życzliwości dla młodych aktorek. Prywatnie związała się ze Stanisławem Koźmianem, późniejszym redaktorem „Czasu”, liderem wpływowego stronnictwa stańczyków, kierownikiem artystycznym teatru krakowskiego i w końcu jego dyrektorem w latach 1871–1885, co czyniło jej sytuację dość trudną. Ostatni raz stanęła na scenie w 1893 roku. W Kamienicy Hipolitów pokazano pamiątki po artystce, fotografie, portrety i korespondencję (m.in. do Heleny Modrzejewskiej). Jest to pierwsza wystawa o krakowskiej artystce.

Warto poświęcić czas, by podziwiać czarne oczy i bardzo długie włosy Antoniny! Wystawę można obejrzeć do 4 II 2018 r. w Kamienicy Hipolitów, plac Mariacki 3.

Joanna Muniak

W sztuce nie wszystko, co jest prawdziwym, jest pięknym; ale to, co nie jest prawdziwym, pięknym być nie może.

A. Hoffmann

Izabela Czartoryska – dama epoki stanisławowskiej, muza artystów, pani na Puławach, Sieniawie, Wysoku, Oleszycach, bohaterka doskonałej powieści dokumentalnej *Pani na Puławach* Gabrieli Pauszer-Klonowskiej, żona Adama Kazimierza Czartoryskiego herbu Pogoń Litewska (księcia na Klewanii i Żukowie, generała ziem podolskich), matka m.in. Adama Jerzego Czartoryskiego, przywódcy „Hotelu Lambert”, Marii księżnej wirtemburskiej, autorki pierwszej polskiej powieści psychologiczno-obyczajowej.

Matka Spartanka, kobieta, która zaczęła gromadzić pamiątki rodzinne oraz po wielkich Polakach (Świątynia Sybilli), a także kolekcję sztuki światowej (Dom Gotycki), dając podwaliny pod Muzeum Książąt Czartoryskich (otwarte w 1878 r.). To dla niej syn Adam zakupił *Damę z gronostajem*. Przyjaźniła się z najwybitniejszymi umysłami ówczesnej epoki: J.J. Rousseau, J.W. von Goethe, T. Kościuszką, J.P. Norblinem, P. Aignerem, F. Zabłockim, I. Krasickim, J.U. Niemcewiczem, F.D. Książkinem, S. Konarskim, W. Bogusławskim, S. Staszicem, H. Kołłątajem, A. Naruszewiczem, G. Piramowiczem i innymi. Bliskie związki łączyły ją również ze znanymi przez Polaków Repninem, a także królem Stanisławem Augustem Poniatowskim. Trudne i niezwykle było życie Izabeli (1746–1835) – wczesne sieroctwo (matki nie znała), obojętność ojca, krytyka ze strony babki, wydanie za mąż w wieku 15 lat za wuja ciotecznego, początkowo brak zainteresowania ze strony o dwanaście lat starszego męża, duża niechęć bratowej, „przyjaźnie” z wrogami Polaków, następnie całkowite oddanie się sprawie polskiej, zgromadzenie wspaniałej kolekcji dzieł, założenie pierwszego w Polsce prywatnego muzeum (1801). Księżna żyła tak, jak chciała. Przebyła bardzo długą drogę – z niewykształconej, oszpeconej ospą panienci wyrosła jedna z najpotężniejszych kobiet swojej epoki. Pozostały po niej zapiski, kolekcje skarbów, ogrody, świątynie dumania, wiersze pochwalne sławiące jej działalność. Sztuka dała jej nieśmiertelność. Jej imię nigdy nie zostanie zapomniane. Myślę, że warto poznać życie Izabeli.

Książka *Pani na Puławach* powstała głównie w oparciu o listy Izabeli. Pierwsze wydanie ukazało się w 1978 r., kolejne w 1980 i 1988 r. W 2011 r. w Wydawnictwie Inicjał ukazała się ponownie ta świetna książka.

Joanna Muniak

[Książka dostępna w Filiach nr 3, 4, 6, 21, 27, 39, 42, 43, 45, 49, 52, 53, 54]

Pauszer-Klonowska G., *Pani na Puławach: opowieść o Izabeli z Flemmingów Czartoryskiej*, Warszawa: Czytelnik, 1988

GALERIA EKSLIBRISÓW BIBLIOTEKI KRAKÓW

W Filii 35 Biblioteki Kraków – wędrująca Galeria Ekslibrisu Biblioteki Kraków zaprezentowała wystawę *Ekslibrisy farmaceutyczne Krzysztofa Kmiecica (1950–2011)*. Autor, doktor farmaceuta, pracownik naukowy Uniwersytetu Jagiellońskiego, swe artystyczne pasje realizował od 1985 r. Do śmierci w 2011 r. wykonał ponad 250 ekslibrisów! Uczestniczył w 130 indywidualnych i ponad 150 wystawach zbiorowych. Inną pasją Krzysztofa Kmiecica były podróże, które bez wątpienia miały wpływ na ikonografię jego ekslibrisów. Wystawa powstała przy merytorycznym udziale pana Jacka Owczarka, na którego ręce składamy serdecznie podziękowania. Wystawa czynna do końca grudnia 2017 r. (JMP)

**Biblioteka
Kraków**

Biblioteka Kraków

pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3
31-154 Kraków
sekretariat tel. 12 61 89 100 (czynny w godz. 8.00–15.30)
e-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl
Skład i druk: FALL, www.fall.pl, fall@fall.pl

Redakcja: Izabela Ronkiewicz-Bragiel (redaktor naczelna), Paulina Knapik (z-ca redaktora naczelnego), Jan Brodowski, Małgorzata Dzierżymirska, Anna Grychowska, Ludmiła Guzowska, Maria Twardowska-Hadyniak, Małgorzata Kosmala, Renata Kruczek, Krystyna Wicińska-Liwacz, Janusz Mika, Joanna Muniak, Jolanta Oleksa, Janusz M. Paluch, Maria Mazur-Prokopiuk, Agnieszka Surówka, Katarzyna Wójtowicz, Barbara Zajączkowska